

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

**Využití kulturního dědictví v rozvoji regionu Jičínsko
(odkaz Albrechta z Valdštejna)**

Lucie Hronová

© 2011 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Lucie Hronová

obor Veřejná správa a regionální rozvoj

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze
čl. 16 určuje tuto bakalářskou práci.

Název práce: **Využití kulturního dědictví v rozvoji regionu
Jičínsko (odkaz Albrechta z Valdštejna)**

Osnova bakalářské práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Vymezení základních pojmů zkoumané problematiky
4. Kulturní dědictví v dokumentech o regionálním rozvoji
5. Postava Albrechta z Valdštejna
6. Popis regionu Jičínsko
7. Odkaz Albrechta z Valdštejna v regionu Jičínsko
8. Vytvoření naučné stezky "Po stopách Albrechta z Valdštejna v regionu Jičínsko"
9. Závěr
10. Seznam použitých zdrojů
11. Přílohy

Rozsah hlavní textové části: 30 - 40 stran

Doporučené zdroje:

Dokumenty o regionálním rozvoji.

Heřmanová, E., Patočka, J.: Lokální a regionální kultura v České republice. Praha: ASPI, a.s., 2008.

Heřmanová, E., Patočka, J.: Regionální sociologie, sociologie prostoru a prostředí II. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2007.

Hudečková, H., Lošťák, M., Ševčíková, A.: Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova. Praha: Reprografické studio PEF ČZU, 2008.

Janáček, J.: Valdštejn a jeho doba. Nakladatelství Svoboda Praha, 1978.

Janáček, J.: Valdštejnova smrt. Mladá fronta, 1970.

Jičínský deník. Lokální periodikum.

Nové noviny. Lokální periodikum.

Velký sociologický slovník. Praha: Karolinum, 1996.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Lucie Kocmánková**

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2011

.....
Vedoucí katedry

.....
Děkan

V Praze dne: 15. 1. 2010

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Využití kulturního dědictví v rozvoji regionu Jičínsko (odkaz Albrechta z Valdštejna)" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30.3.2011

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí práce Ing. Lucii Kocmánkové za trpělivost a cenné rady psaní bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala panu Petru Kábrtovi, panu Ing. arch. Petru Uličnému, panu Robertu Smolíkovi, paní Mgr. Marii Faruzelové a paní Mgr. Aleně Stiilerové za pomoc při psaní mé práce. Velké poděkování patří také paní Martině Husové za pomoc s překladem anglické části.

**Využití kulturního dědictví v rozvoji regionu Jičínsko
(odkaz Albrechta z Valdštejna)**

**Use of Cultural Heritage in the Development of region
Jičín (heritage of Albrecht von Wallenstein)**

Souhrn

Práce „Využití kulturního dědictví v rozvoji regionu Jičínsko (odkaz Albrechta z Valdštejna)“ se věnuje problematice regionálního rozvoje a kulturního dědictví, možností využití kulturního potenciálu v regionu Jičínsko v souvislosti s významem, který je přikládán kulturnímu dědictví a jeho využití v dokumentech regionálního rozvoje v České republice i Evropské unii. Součástí teoretické části je vedle zkoumané problematiky regionálního rozvoje také popis regionu Jičínsko a popis historické postavy Albrechta z Valdštejna a jeho místa v historii. Empirická část se zabývá návrhem interaktivní naučné stezky „Po stopách Albrechta z Valdštejna“, zjišťováním podpory navrhované interaktivní naučné stezky u expertní i laické veřejnosti v regionu Jičínsko a možnostmi financování realizace této naučné stezky. Návrh stezky je tvořen na základě idey Albrechta z Valdštejna a jeho komponované krajiny na Jičínsku, a s podklady územního plánování regionu Jičínsko.

Klíčová slova: Regionální rozvoj, endogenní potenciál regionu, kultura, kulturní dědictví, Albrecht z Valdštejna, region Jičínsko, naučná stezka

Summary

The bachelor thesis „The Use of Cultural Heritage in the Development of the Region of Jičín“ (heritage of Albrecht von Wallenstein) is devoted to the cultural potential in the region of Jičín, in relation to the meaning and use that is attached to „cultural heritage“ in documents from the regional development in the Czech Republic and the European Union. The theoretical part gives a description of the region, along with information about the importance of Albrecht von Wallenstein in history. The practical part concerns the "Traces of Albrecht von Wallenstein", a proposed, interactive nature trail that, according to surveys, has strong public and professional support. The possibilities for the financing and implementation of this educational project are also discussed. The design of this motion educational trail is founded on Albrecht von Wallenstein's composed landscapes and planning materials for the region of Jičín.

Keywords: Regional development, endogenic potential in region, culture, cultural heritage, Albrecht von Wallenstein, region of Jičín, educational trace

Obsah

1. Úvod	11
2. Cíle a metodika.....	13
3. Vymezení základních pojmů zkoumané problematiky	14
3.1 Pojmy oblasti rozvoje regionu a kultury.....	14
3.2 Pojmy teorie regionálního rozvoje.....	19
3.3 Pojmy územní plánování	21
3.4 Historické pojmy - baroko	22
4. Kulturní dědictví v dokumentech o regionálním rozvoji	24
4.1 Dokumenty České republiky	24
4.1.1 Strategie regionálního rozvoje.....	24
4.1.2 Národní strategický referenční rámec ČR 2007 – 2013	25
4.1.3 Národní rozvojový plán ČR 2007 -2013.....	26
4.1.4 Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR	26
4.1.5 Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči	27
4.2 Dokumenty Evropské unie.....	27
4.2.1 Evropská kulturní úmluva.....	27
4.2.2 Evropská úmluva o ochraně architektonického dědictví.....	28
4.2.3 Prováděcí dokument regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod 2007 - 2013	28
4.2.4 Operační programy Přeshraniční spolupráce	29
5. Postava Albrechta z Valdštejna	30
5.1 Šlechtické rody v Čechách.....	30
5.2 Rod Valdštejnů	30
5.3 Albrecht z Valdštejna.....	31

5.4 Erb Albrechta z Valdštejna	33
6. Popis regionu Jičínsko	34
6.1 Region Jičínsko	34
6.2 Jičín	34
6.3 Valdice	35
6.4 Veliš	35
7. Odkaz Albrechta z Valdštejna v regionu Jičínsko	36
7.1 Plánovaný Valdštejnland	36
7.2 Valdštejnské slavnosti	36
7.3 Občanské sdružení Lodžie	36
7.4 Valdštejnská zahrada	36
7.5 Hra „Po stopách Albrechta z Valdštejna“	37
7.6 Grantový projekt "Architektura, urbanismus a krajinotvorba frýdlantského panství Albrechta z Valdštejna (1621-1634)"	37
7.7 Projekt Planety	37
7.8 Barokní krajinná kompozice	38
8. Vytvoření naučné stezky „ Po stopách Albrechta z Valdštejna“	39
8.1 Průzkum podkladů územního plánování	39
8.1.2 Územně analytické podklady (ÚAP) Jičín	39
8.1.3 Územní plán (ÚP) města Jičín	40
8.2 Návrhy interaktivní naučné stezky	41
8.3 Expertní rozhovory	42
8.4 Laické rozhovory	45
8.5 Finální návrh interaktivní naučné stezky „Po stopách Albrechta z Valdštejna“	45

8.6 Možnosti financování realizace naučné stezky „Po stopách Albrechta z Valdštejna“	50
9. Závěr	53
10. Seznam použitých zdrojů	55
11. Přílohy	58

Seznam tabulek

Tabulka 1. Srovnání návrhů naučné stezky Návrh I a Návrh II	41
Tabulka 2. Charakteristika expertních rozhovorů.....	43
Tabulka 3. Vyhodnocení expertních rozhovorů	44
Tabulka 4. Srovnání zdrojů financování realizace naučné stezky	52

1. Úvod

Tato bakalářská práce se zabývá využitím nehmotného potenciálu regionu Jičínsko pro jeho rozvoj, a to z hlediska efektivního využití kulturního dědictví této oblasti pro zvýšení přitažlivosti v oblasti cestovního ruchu. Práce se především věnuje jedné z možností využití kulturního dědictví regionu Jičínsko, a to návrhem na vytvoření naučné stezky, která bude interaktivním způsobem přibližovat historii a důležitá místa v Jičínsku. Přednostně se pak zaměřuje na úlohu Albrechta z Valdštejna a jeho odkaz v regionu Jičínsko.

Každý region a místo má svou svébytnou historii, která je nezaměnitelná a právě díky ní je takové místo tím, čím je. Využití jeho kulturního a historického dědictví, t.j. potenciálu daného regionu, patří k významným prvkům rozvoje regionu. Pokud tedy lidé uvidí to, co za konkrétním místem stojí historicky, mohou lépe pochopit jeho současnost a lépe tak pracovat pro jeho rozvoj a budoucnost.

Na Jičínsku je právě historie patrná na každém kroku a její využití jako potenciálu rozvoje tohoto regionu se přímo nabízí. Nejznamenitější historický odkaz v tomto regionu zanechal právě Albrecht z Valdštejna.

Jičínský region jsem si oblíbila ihned při prvním setkání, a vždy když jsem na Jičínsku pobývala, na každém kroku jsem se potkávala s dílem Albrechta z Valdštejna – ať již v podobě budov či krajiny, kterou tvořil ke svému obrazu. S historickou postavou tohoto šlechtice jsem se prvně setkala na Valdštejnských slavnostech v Jičíně, a pokud jsem do té doby obdivovala jeho odkaz v oblasti materiální kultury, od té chvíle mě začala fascinovat také jeho osobnost a život. Když jsem poté u maturity z dějepisu dostala otázku, v jaké době bych chtěla žít. Bez váhání jsem odpověděla, že v takové, abych se s Albrechtem z Valdštejna potkala. Jeho život pro mě skýtal mnoho nevyřešených otázek. Věděla jsem, že chci více poznat život tohoto muže, který není ani pro mnohé obyvatele regionu Jičínska tak znám, jak by si zasloužil. Mnohými je přirovnávám ke zrádci, a druhými nazýván hrdinou. Při poznávání Albrechta z Valdštejna jsem začala poznávat i jeho odkaz, který je právě nejvíce patrný na Jičínsku. Při pohledu na to, co bylo díky vlivu a pobývání Albrechta z Valdštejna v tomto regionu vybudováno, je patrné, že město Jičín i Jičínský

region chtěl přetvořit v tehdejších Čechách v něco jedinečného. A i když některé jeho nápady zůstaly neuskutečněné a pouze na papíře, ty které se mu podařilo realizovat celé nebo jen z části, stále stojí za to vyzdvihovat a nezapomínat na ně.

2. Cíle a metodika

Hlavním cílem této bakalářské práce je možnost využití kulturního potenciálu regionu - odkazu Albrechtu z Valdštejna v regionu Jičínsko pro jeho rozvoj, a návrhu vytvoření interaktivní naučné stezky „Po stopách Albrechta z Valdštejna v regionu Jičínsko“.nálního rozvoje.

Dalším dílčím cílem teoretické části je identifikace a význam kulturního dědictví pro rozvoj regionů v dokumentech o regionálním rozvoji. Zde budou studovány dokumenty České republiky a Evropské unie zabývající se kulturním dědictvím v rozvoji regionů.

V dílčím cíly věnovaném seznámení s postavou Albrechta z Valdštejna se práce bude zabývat nejen jeho životem, ale také toho, jak zasáhl do historie celého našeho území i regionu Jičínsko. Tohoto cíle bude dosaženo studiem odborné a historické literatury.

Dalšího stanoveného cíle teoretické části, kterým je popis regionu Jičínsko bude dosaženo pomocí studia místní literatury a doplňkové metody přímého pozorování.

Dílčí cíle v empirické části jsou dva. Prvním je prozkoumání možnosti využití odkazu Albrechta z Valdštejna v regionu Jičínsko. Zde je poukázáno na jeho využití v dnešní době i na další možnosti v budoucnu. Tohoto cíle bude dosaženo studiem místní lokálních periodik a místních zdrojů.

Návrh vytvoření interaktivní naučné stezky „Po stopách Albrechta z Valdštejna v regionu Jičínsko“ na základě získaných poznatků je druhým dílčím cílem empirické části. Návrh bude vytvořen na základě již existující idey komponované krajiny Albrechta z Valdštejna. Doplňkovou technikou k dosažení tohoto cíle je dotazování ve zkoumaném regionu, které bude provedeno expertními a laickými polostandardizovanými rozhovory nad návrhy stezky a možnostech financování. Jednou z technik pro dosažení cíle vytvoření návrhu je i pozorování, díky znalosti zdejší krajiny.

Jsem si vědoma, že touto prací zcela nevyřeším problematiku využití kulturního dědictví v regionu Jičínsko, ale mohu přispět vytvořením interaktivní stezky k jeho zatraktivnění.

3. Vymezení základních pojmů zkoumané problematiky

3.1 Pojmy oblasti rozvoje regionu a kultury

Tato bakalářská práce řeší problematiku regionálního rozvoje, proto je důležité nejprve vymezit pojmy, se kterými bude následně pracováno v empirické části práce.

Prvními důležitými pojmy jsou *regionalizace* a úzce spojený pojem *region*. „*Regionalizace je rozčlenění míst nebo oblastí tvořících území do regionu, a to podle určitého hlediska, vyjadřujícího účel regionu. Z latiny regio, tj. hranice, světová strana, spravovaný kraj.*“ (Velký sociologický slovník, 1996, s. 916). Region je pak hlavním objektem regionalistiky. Regiony jsou typické, od sebe se vzájemně odlišitelné jednotky, na které lze rozložit složitou prostorovou organizaci soudobé společnosti (Hudečková, Lošťák, Ševčíková, 2008). Účel regionu vyjadřuje hledisko rozdělení oblastí (Velký sociologický slovník, 1996).

Regionální rozvoj dle Damborského (Damborský, 2008, s.16) lze popsat jako „*aplikaci nauk zaměřených na prostorové aspekty s důrazem na vytváření poznatků pro regionální rozvoj.*“

Regionální rozvoj je chápán jako multidisciplinární. *Multidisciplinarita* regionálního znamená, že zahrnuje řadu vědních disciplín, jako jsou přírodní vědy, vědní oblasti historie, zemědělské vědy či vědy sociální. Regionální rozvoj tedy není dán pouze jednou „hlavní“ vědou, ale vychází z paralelní existence řady věd vedle sebe, z nichž každá svým dílem a konkrétním zaměřením k rozvoji přispívá (Lošťák, 2009).

Kromě multidisciplinarity je regionální rozvoj také interdisciplinární, což znamená, že se v něm vzájemně propojují a kříží řady věd (například sociologii, historii, geografii) vědních oborů, a to se zájmy, cíli, názory, vztahy a institucemi laiků (Lošťák, 2009).

Nejdůležitějším prvkem regionálního rozvoje jsou lidé a jejich aktivity, což je základem endogenního přístupu, který vychází zevnitř regionu, tedy zdola nahoru (oproti exogennímu přístupu, který vychází zvenku – shora dolů), (Lošťák, 2009).

Protože se práce zabývá kulturním dědictvím, je nezbytné definovat pojem *kultura*. Velký sociologický slovník (1996) vysvětluje pojem *kultura* z latiny odvozením od slova *colo*,

keré je překládáno jako pěstovat, vzdělávat. Od toho pak cultura je pěstování či vzdělávání. „*Pojem kultura je ve svém nejširším pojetí vyjadřuje specifický lidský způsob organizace, realizace a rozvoje činností, objektivovaný ve výsledcích duševní a fyzické práce.*“ (Velký sociologický slovník, 1996, s. 947). Český sociolog Keller (Keller, 2004) používá kulturu jako označení pro všechno, čím se člověk odlišuje od zvířete. Je to tedy soubor činností a výsledků činností, které lidem umožňují přežít v přírodním prostředí, spolu se souborem věr a představ, které tomuto přežití mají dávat smysl. Díky kultuře jsou lidé schopni vypořádávat se s tlaký přírody nikoli přizpůsobováním svého vlastního organismu, ale pozměněním svého prostředí. Kulturu lze definovat i z jiného pohledu (Heřmanová, Patočka, 2008) „*jako složitý společenský jev či proces, který je specificky lidským výtvořem a který slouží k mnohostranné kultivaci jedinců a sociálních skupin. Kultura – ať již jako sféra vědomí, vzdělanosti, způsob komunikace nebo jakožto soubor hodnot, norem, vzorců chování, znalostí, dovedností, nebo i jako živé umění či nehmotné kulturní dědictví – se šíří v prostoru a čase a je předávána mezigeneračně.*“ (Heřmanová, Patočka, 2008, s. 13). Kulturou se také zabývají dokumenty regionálního rozvoje, konkrétně například dokument Strategie regionálního rozvoje ČR 2007 – 2013. Tento dokument kulturu představuje jako velmi strukturovaná oblast různorodých individuálních, skupinových i společenských zájmů, aktivit a činností, která napomáhají identifikaci a rozvoji jednotlivce a zároveň k sjednocení občanské společnosti. Pro společnost je významná její sociální a komunikační funkce (Strategie regionálního rozvoje ČR 2007 – 2013).

Důležitost kultury v regionálním rozvoji podporují i *faktory* ovlivňující životy lidí a tedy regionální rozvoj. Základními faktory, o kterých hovoří také Strategie regionálního rozvoje (viz oddíl 4.1.1), jsou příroda, lidé a kultura. Pod přírodou si lze představit prostor – tedy regiony, sídla - a čas neboli přírodní časoprostor.

Pro lepší porozumění pojmu kulturní dědictví, je důležité zabývat se nejprve pojmem *sociokulturní regulativ*. „*Sociokulturní regulativ je kategorie používaná k vyjádření třídy kulturních prvků, relativně stálých, uznávaných norem, hodnot, pravidel a vzorců chování sdílených určitou společností.*“ (Velký sociologický slovník, 1996, s. 917). Sociokulturní regulativy nastavují, regulují a koordinují činnosti ve všech oblastech lidského života a jsou součástí morálky, náboženství či práva (Velký sociologický slovník, 1996).

Práce se věnuje využitím kulturního dědictví v rozvoji regionu, proto je nezbytné vymezit také samotný pojem *kulturní dědictví*. Kulturní dědictví je seskupení kulturních prvků, tj. artefaktů, sociokulturních regulativů (zejména hodnot, norem a kulturních vzorců) a idejí, které jsou jako trvale kolektivní vlastnictví a obecně sdílený výsledek materiální a duchovní činnosti členů určité kultury předávány následujícím generacím jako specifický typ dědictví (Velký sociologický slovník, 1996). Kulturní dědictví je také souhrn hmotných a nehmotných hodnot, které vznikly v minulosti, ale svým vznikem a významem přispívají k vytváření soudobých kulturních a společenských hodnot (Heřmanová, Patočka, 2008). Kulturní dědictví můžeme dle Strategie regionálního rozvoje 2007 – 2013 rozdělit na movité, nemovité a nehmotné. Největší význam pro lokalitu mají hmotné památky a stavby a méně významné je dědictví nehmotné, jako jsou tradice, obyčeje či lidová kuchyně (Strategie regionálního rozvoje 2007 – 2013). Kulturní dědictví je možné chápat jako *Kulturní potenciál*, který v sobě zahrnuje nevyužívané, nebo jen minimálně a za určitých podmínek využívané zdroje pro rozvoj společnosti ve sféře kultury (Heřmanová, Patočka, 2008).

Kromě kultury je možné vymezit i *lokální kulturu*. Tu můžeme odlišit od samotného pojmu *kultura* pouze územní rozměrem, tedy spjatostí nebo vázaností kultury k určitému místu (Heřmanová, Patočka, 2008). V lokální kultuře mají své důležité místo jednotlivé kulturní prvky, které kulturu blíže charakterizují. *Kulturní prvky* tvoří soubor základních strukturálních a funkčních a skladebných jednotek určitého kulturního systému. Kulturní prvky mohou být kulturní artefakty, sociální regulativy či ideje. Význačným rysem jednotlivých kulturních prvků je, že vedle sebe koncentrují další kulturní prvky, čímž udělují každé kultuře její jedinečný a osobitý charakter (Heřmanová, Patočka, 2008). Kulturní prvky zahrnují mimo jiné pojem *kulturní artefakt*. *Kulturní artefakt představuje jakýkoliv hmotný předmět, který je zhotovený nebo změněný lidskou činností, a to v souladu s normami určité kultury.*“ (Heřmanová, Patočka, 2008, s. 50).

Kulturní infrastruktura označuje objekty zprostředkovávající a zpřístupňující poskytování kulturních statků a služeb. Pod tento pojem můžeme zařadit veškeré nemovitosti (historické budovy, kina, divadla, galerie), technické vybavení muzeí, galerií a odborných pracovišť (depozitáře, archivy, restaurátorské dílny) - zejména pokud jde o informační a digitalizační technologie sloužící v oblasti kultury (Heřmanová, Patočka, 2008).

V naší společnosti hraje důležitou roli i *kulturní krajina*, kterou je možné chápat jako jakýsi protiklad přírodní krajiny, tedy krajiny do které by člověk měl zasahovat pouze minimálně. Mezi základní funkce kulturní krajiny z hlediska sociálního života člověka patří funkce utilitární, kulturní, politická, emocionální, funkce protikladu, ale i některé další (relaxační, ozdravná, rekreační, dopravní, poznávací, duchovní či symbolická). Utilitární funkce je dána využitím krajiny v aktivitách člověka, kdy kulturní krajina představuje jak prostředí, tak zdroj výrobních a nevýrobních, sociálních i kulturních činností (Heřmanová, Patočka, 2008).

Pro prostorové ukotvení regionálního rozvoje je důležitý pojem sídlo. *Sídlo* je dle Velkého sociologického slovníku (1996, s. 983) „*prostorově oddělené seskupení lidských obydlí, resp. domů, hosp. objektů a dopravních zařízení na určitém území, spojené s koncentrací lidských činností, s nejrůznějšími funkcemi (např. průmyslovou, obchodní, dopravní, těžební, lázeňskou, rekreační, správní, vojenskou, vzdělávací, zábavní apod.) a specifickou komunitou fungující na bázi sociální směny, sousedství, rodinných, pracovních a zájmových vztahů.*”

Regionální rozvoj, jeho aktivity i činnosti spojené s touto prací probíhají ve společnosti, proto je nutné se tímto pojmem zabývat. *Společnost* je v nejširším slova smyslu synonymum pro lidstvo jako celek a také pro společenskou skupinu, ke které může každý jedinec náležet. Je to sociální agregát tvořící osoby obou pohlaví, všech věkových skupin utvářející uskupení, které si tvoří vlastní respektované instituce a sdílenou kulturu, sdílí společné základní hodnoty, řídí se stejnými normami a chová se dle ustálených kulturních vzorců. V užším smyslu pak společnost tvoří soubor osob žijících ve skupinách (Velký sociologický slovník, 1996). Společnost je nejobecnější systém lidského soužití, ve kterém jednotliví členové mezi sebou bezohledně zápasí (Jandourek, 2001). Společnost lze definovat také jako souhrn jednotlivců, kteří vykonávají činnosti s ohledem na jednání druhých, a to v určitém historickém, prostorovém, sociálním a kulturním kontextu (Keller, 2004).

S pojmem kultura souvisí pojem *Enkultura* - pojem, který zahrnuje vrůstání člověka do společnosti a její dané kultury, ale i do jednotlivých skupin v dané společnosti, v níž si jedinec musí osvojit určité normy a pravidla jednání, které jsou atributy skupiny (Heřmanová, Patočka, 2008).

S pojmem společnosti těsně souvisí pojem *socializace*. Jedním z druhů socializace je *socializace prostorová*. Tato socializace je procesem, který se odvíjí od lidského vnímání, jehož výsledkem je osvojení životního prostoru, prostředí a kulturní krajiny. Tento prostor, který si jedinec díky každodenní zkušenosti osvojí, lze charakterizovat čtyřmi dimenzemi, a to fyzikální, kulturní, estetickou a psychologickou dimenzí. Osvojování si *fyzikální dimenze* prostoru znamená s věkem rostoucí schopnost orientovat se v prostoru. Schopnost orientace v rozsahu vlastní ulice, místních obchodů, čtvrtě, později i celého města i regionu. Z hlediska stanoveného cíle této bakalářské práce je důležitá druhá dimenze – *kulturní*. Přivlastnění si kulturní dimenze prostoru znamená internalizaci kulturních symbolů a kulturních výtvorů na regionální či lokální úrovni. Výsledkem tohoto typu prostorové socializace je poznání a porozumění vlastní materiální kultuře, a to zejména v symbolické rovině. Osvojování si *estetické dimenze* prostoru probíhá v podstatě nevědomě, automaticky, pouze díky dlouhodobé a převažující fixaci daného prostředí. Osvojování si a spoluvytváření *psychologické dimenze* prostoru si lze představit jednak jako dlouhodobé vtiskování charakteru prostoru či prostředí do mysli jedinců, jednak jako vytváření si osobních významových a hodnotících představ o tomto prostoru (Heřmanová, Patočka, 2006).

O některých místech se často tvrdí, že vlastní *genius loci*, pro posouzení této vlastnosti určitého prostoru, je důležité tento pojem vysvětlit. Genius loci můžeme vysvětlit jako duch místa, tedy jako neopakovatelnou atmosféru, která je dána ojedinělou kombinací přítomných přírodních a architektonických prvků. I když má místo svou konkrétní tvář, neznamená to, že má i *genius loci*. Můžeme však v této souvislosti hovořit o individuálním *genius loci*, které má pro určitého jedince podtext vzpomínek a událostí vázaných na toto místo. Častěji se však mluví o sociálním *genius loci*, tedy o atmosféře, kterou vnímá celá skupina osob, ať už návštěvníků nebo rezidentů daného místa (Heřmanová, Patočka, 2007).

V teoretické části pracují dokumenty regionálního rozvoje s kulturním dědictvím v souvislosti s rozvojem cestovního ruchu, proto je důležité tento pojem uvést. Cestovní ruch je aktivita patřící do sektoru služeb a také odvětví, které je významným faktorem

regionálního rozvoje. Je to činnost, která je vázaná na místo (region) vzniku, čímž stabilizuje místní a regionální ekonomiky (Tittelbachová, 2008).

3.2 Pojmy teorie regionálního rozvoje

Regionální rozvoj pracuje s velkým množstvím teorií, které se regionálním rozvojem zabývají, v které se často opírají o teorie ekonomické. Z hlediska vymezených cílů této práce jsou níže objasněny ty, které s předmětným zaměřením práce souvisí. Celý tento oddíl čerpá z publikace Blažek, Uhlíř, 2002.

Strukturalismus a teorie strukturace

Protože regionální rozvoj působí ve svém cíli také na strukturu, tj. okolí, je možná zabývat se strukturalismem. Strukturalismus je přístup spojován již s prací Karla Marxe a prolíná celým 20. stoletím. Jeho největší rozmach nastává ve 20. a 30. letech 20. století, kdy se začíná uplatňovat především v literárních vědách, psychologii či antropologii. Své uplatnění našel v ekonomii, sociologii i v teoriích regionálního rozvoje. Od 80. let však jeho popularita ustupuje. Jeho kritika má však za výsledek rozvoj nových přístupů jako je tzv. teorie strukturace kritického realismu, a následně i v relativistických přístupech – zejména poststrukturalismu.

Základním předpokladem strukturalismu je existence určitých struktur či jakéhosi řádu, uspořádání prvků a jevů. Formy uspořádání prvků může ovlivnit kvalitu jevu a právě touto kvalitou je nutné se zabývat při vysvětlení příčin jevu, popřípadě jeho opakování. Podstatou strukturalistické metody je zobecňování od jednotlivých vlastností daného prvku k obecným a nadčasovým vlastnostem studovaného objektu a právě k nim zaměřit pozornost.

Výrazným rysem strukturalismu je také upřednostňování struktury před individualitou jednotlivých aktérů. Z metodologického hlediska je strukturalismus považován za jeden z nejpřínosnějších a dodnes se k němu řada výzkumníků hlásí, byť v rozličných formách.

Podle Blažka a Uhlíře (Blažek, Uhlíř, 2002) teorie strukturace pracuje též s konceptem struktury, ale na rozdíl od strukturalismu je doplněn o koncept aktéra. Aktivita jednotlivců je zde chápána jako proces, ve kterém lidé odrážejí charakter okolní struktury, ale přitom jednájí do jisté míry autonomně. Jedná se o aktéry, které mají vědomosti o svém prostředí,

a v kontextu těchto vědomostí je nutné vysvětlit jejich chování. V delším časovém období můžeme kromě tohoto individuálního procesu jedince pozměnit struktury, ve kterých se jedinec pohybuje, ale také vlastnosti jedinců se mohou interakcí měnit. Vývoj společnosti je touto teorií je chápán jako proces podmíněný aktivitami jednotlivých aktérů, ale důsledky jejich chování nejsou zcela vědomé a záměrné. (Blažek, Uhlíř, 2002)

Teorie skupiny jádro - periferie

K této skupině teorií patří teorie Perrouxova teorie růstových pólů, která vychází z kombinace dvou základních teoretických prvků. Prvním prvkem je statická teorie vzájemné závislosti průmyslu popisující dominance, zpětných a dopředných vazeb, vedoucí a klíčová odvětví, průmyslové komplexy a rozvojové póly. Druhým prvkem je dynamická teorie Schumperta o rozvoji založeném na inovacích. Perroux chápe póly růstu i prostor velmi abstraktně a rozlišuje zejména hnací a hnaná odvětví. Hnací odvětví definuje jako rychle se rozvíjející odvětví, kterému dominují velké a inovující se firmy. Ty pak vysílají inovující impulsy i do svého okolí, včetně firem hnaných, které se díky tomu rozvíjejí rychleji než jiné srovnatelné firmy. Později byla tato teorie Perrouxem implikována i na problematiku regionálního rozvoje.

J. Boudville přispěl k rozšíření teorie růstových pólů a nazval ji teorií růstových center a růstových os. Za růstové centrum (resp. pól růstu) považuje soubor silných a vzájemně propojených odvětví, která se soustředí kolem hnacího odvětví. Za hlavní faktor regionálního růstu Boudville v souladu s Perrouxem považuje klíčová odvětví, definována jako hnací odvětví, u kterých růst produkce zapříčiňuje nárůst produkce v hnaných odvětvích. Boudville předpokládá, že region, kde jsou lokalizována hnací odvětví, budou i hnané firmy více produkovat a bude lépe prosperovat celý region. (Blažek, Uhlíř, 2002)

Dokument Strategie regionálního rozvoje pro období 2007-2013 z teorie pólů růstu vychází a zaměřuje se na podporu rozvojových os, kde by měla podpora směřovat do oblastí dobudování dopravní infrastruktury, vytváření podmínek pro rozvoj podnikání, podporu struktury vzdělávání, výzkumu a vědy, podporu bydlení (Strategie regionálního rozvoje 2007- 2013).

Teorie učících se regionů: interpretace, reflexivita a moc

Hlavní předností a přínosem teorie učících se regionů je snaha analyzovat procesy, kterými vzniká a udržuje se v regionech schopnost vytvářet nové poznatky a vědomosti.

Protože výsledkem odborných debat 90. let je shoda v názoru na zdroj konkurenceschopnosti, který je tvořen vědomostmi, schopností se učit a vytvářet kulturní klima napomáhající inovacím. Konkurenceschopnost není chápána jako konkurence cenová, ale jako konkurence založená na neustálých inovacích.

Podle Malmberga (Malmberg in Blažek, Uhlíř, 2002) je možné typické učící se regiony do tří skupin: 1) ekonomická konfigurace regionu, 2) technologická infrastruktura, 3) kultura a instituce v regionu. Ekonomická konfigurace je použitelná v případě existence většího počtu obdobně zaměřených firem, jejichž interakce napomáhají výměně informací a nových inovací. Technologickou infrastrukturou můžeme chápat existence výzkumných institucí, které spolupracují s místními podniky, což také zvyšuje předávání a vznik inovací. U třetího rysu je obtížné stanovit charakter kultury a instituce regionu, aby tak došlo k maximalizaci jeho schopnosti učit se a inovovat (Blažek, Uhlíř, 2002).

3.3 Pojmy územní plánování

Práce se zabývá vytvořením naučné stezky. Takovéto objekty jsou zaznamenány v územně plánovacích podkladech a dokumentaci daného kraje a obce, s kterými je pracováno v praktické části. Proto jsou pojmy územního plánování v teoretické přiblíženy. Územní plánování má také na regionální rozvoj velký vliv.

Územní plánování řeší účelné využití a uspořádání daného prostoru při využití hlavně regulačních nástrojů (Damborský, 2008). Územní plánování lze chápat jako disciplínu, která se zabývá regulací změn prostoru a území a využitím tohoto území (Mainer, 2008).

Územní plán je dle §43 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (dále jen stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, dokument, který „stanoví základní koncepci rozvoje území obce, ochrany jeho hodnot, jeho plošného a prostorového uspořádání, uspořádání krajiny a koncepci veřejné infrastruktury; vymezí zastavěné území, plochy a koridory, zejména zastavitelné plochy a plochy vymezené ke změně stávající zástavby, k obnově nebo opětovnému využití znehodnoceného území, pro veřejně prospěšné

stavby, pro veřejně prospěšná opatření a pro územní rezervy a stanoví podmínky pro využití těchto ploch a koridorů.“ (§ 43, Stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů).

Zásady územního rozvoje (ZÚR) je dokument tvořený pro územně správní jednotku kraj. ZÚR obsahují vymezení rozvojových os a oblastí, priority pro udržitelný rozvoj území daného kraje. Jsou zde také vymezovány krajinné typy a využití krajiny. Jejich aktualizace se provádí každé dva roky (Maier, 2008).

Územní generel je dle Stavebního zákona „*územně plánovací podklad, který řeší podrobně otázky územního rozvoje jednotlivých složek osídlení a krajiny.*“ (§ 3 odst. 2) zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu).

Územně analytické podklady jsou nástrojem územního plánování. „*Územně analytické podklady obsahují zjištění a vyhodnocení stavu a vývoje území, jeho hodnot, omezení změn v území z důvodu ochrany veřejných zájmů, vyplývajících z právních předpisů nebo stanovených na základě zvláštních právních předpisů nebo vyplývajících z vlastností území, záměrů na provedení změn v území, zjišťování a vyhodnocování udržitelného rozvoje území a určení problémů k řešení v územně plánovací dokumentaci.*“ (§26). Náležitosti těchto podkladů stanovuje prováděcí právní předpis (§ 26, Stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů). Povinně jsou pořizovány obcemi s rozšířenou působností a kraji (Maier, 2008).

3.4 Historické pojmy - baroko

Protože se práce zabývá barokně komponovanou krajinou, bude se dále tato část zabývat příslušnými historickými pojmy souvisejícími s barokem. Spojení historie a regionálního rozvoje zde dokládá jeho mulutdisciplinaritu.

Baroko je sloh evropského umění, který lze datovat od konce 16. století do konce století 18. Ve výtvarném umění je pro baroko typické stírání hranic mezi architekturou, malbou a plastikou, což vede k vytvoření jednotného účinku v díle. (Universum, 2000) Do českých zemí proniká na začátku 17. století. Lze ho rozdělit do několika fází – rané, vrcholné a pozdní fáze, nazývána také jako rokoko. Tento monumentální sloh vycházející z renesance měl vyjádřit absolutistickou moc státu a církve. Hlavním znakem baroka jsou elipsy,

porušení klasického řádu, vypouklé a vyduté tvary. U staveb jsou typické kupole, světelnost, využití zlata, různobarevného mramoru, štukování (Herout, 1961).

Barokní krajina nebo také barokní komponovaná krajina je také jedním ze znaků samotného slohu baroka. Pro baroko i jeho krajinu je typická osovost, která se v architektuře projevuje malováním falešných oken na protilehlé straně místnosti pro dosažení souměrnosti, v krajině pak postavení staveb v určitém osovém skladu. Baroko také individuálním způsobem ztvárňuje a zhodnocuje krajinu a terén. Pracuje s rovinou, parky, svahy, vodou v podobě fontán či kaskád, a to vše koncipuje do velkolepých a umělecky nenapodobitelných kompozic. Baroko tak vytváří díky urbanistickému citu pohledové dominanty, začleňuje stavby do prostředí vhodnou úpravou okolí, a neváhá porušit dosud závaznou orientaci kostelů ve směru západovýchodním tak, jak potřebuje dané panoráma či průhled (Herout, 1961).

4. Kulturní dědictví v dokumentech o regionálním rozvoji

Na význam kulturního dědictví poukazují nejen dokumenty regionálního rozvoje České republiky, ale i dokumenty Evropské unie, kde je s kulturou i kulturním dědictvím pracováno jako s důležitým prvkem rozvoje regionů.

4.1 Dokumenty České republiky

Část dokumenty České republiky se zabývá dokumenty Strategií regionálního rozvoje, Národním strategickým referenčním rámcem, Národním rozvojovým plánem, Strategickým rámcem udržitelného rozvoje ČR a zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

4.1.1 Strategie regionálního rozvoje

Strategie regionálního rozvoje České republiky 2007 – 2013 vytvořena dle § 5 zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, je základní dokument pro politiku regionálního rozvoje v České republice. Jsou v ní obsaženy priority regionální politiky a témata významná pro regionální rozvoj ČR.

Tento dokument se problematikou využití kulturního dědictví zabývá v kapitole 2. Hlavní faktory regionálního rozvoje ČR, kdy jedním z hlavních faktorů je využití kulturního potenciálu - část 2.6 V části 2.6.5 - Památky je vysvětleno rozdělení kulturního dědictví a zdůrazněna jeho důležitost při regionálním rozvoji a cestovní ruch. Je popsána role významnosti jednotlivých typů kulturního dědictví, a rozdíly mezi obcemi a regiony, které dané kulturní dědictví vlastní. Je zde také zmíněno, že kulturní dědictví nejvíce „*ovlivňuje lokální i regionální identitu obyvatelstva, když je vázáno k nejvýraznějším stavbám historicky prověřené architektury a výrazným muzeáliím*“. V oddílu 2. 6. 7 - Podpora je popsána role státu v oblasti regionálního rozvoje, kde se stále uplatňuje národní vzorec před regionálním, což se projevuje například péčí o hmotné kulturní dědictví České republiky, zejména v oblasti památkové péče. Výsledkem toho jsou větší rozdíly mezi vnímáním kulturních hodnot obyvatel a postavením kulturních aktivit ve struktuře volného času. Kulturním dědictvím, konkrétně zájemem o oblasti, které díky periferní poloze nebyly tak atraktivní, se zabývá také část 2.6.8 - Přeshraniční spolupráce, která se otevřela vstupem ČR do Evropské unie.

2. 7 - Cestovní ruch - uvádí kulturní turistiku jejíž součástí je kulturní dědictví a živá kultura, jako jednu ze čtyř oblastí cestovního ruchu, na které by se měl cestovní ruch zaměřit pro co nejoptimálnější využití potenciálu regionů.

Kapitola 4. - SWOT analýza a souhrnné zhodnocení regionálních problémů a rozvojových předpokladů - vidí v rozsáhlém kulturním dědictví ČR jednu ze silných stránek a následnou příležitost pro regionální rozvoj (Strategie regionálního rozvoje České republiky 2007 - 2013).

4.1.2 Národní strategický referenční rámec ČR 2007 – 2013

Národní strategický referenční rámec 2007-2013 byl připravován ministerstvem pro místní rozvoj při respektování principu partnerství v souladu s článkem 11 nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnost a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999 (Národní strategický referenční rámec ČR 2007 - 2013).

Kapitola 3. - Socioekonomická analýza se kulturou zabývá ve své podkapitole 3.5 - Cestovní ruch a kultura. V části 3.5.1 - Cestovní ruch se říká, že ČR disponuje značným historickým, přírodním a kulturním potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu a lázeňství. Většina historických objektů je však v neuspokojivém stavu, a proto je potřeba intenzivně se věnovat jejich rekonstrukci a revitalizaci a umožnit v nich rozvoj souvisejících služeb. V zemi je také hustá a dobře značená síť vzájemně propojených turistických stezek a tras, která skýtá potenciál pro cestovní ruch a rekreační volnočasové aktivity. Potenciál cestovního ruchu není dostatečně využit a jedním z důvodů je mj. nedostatek finančních prostředků na údržbu a obnovu kulturního dědictví. V části 3.5.2 - Kultura – je řečeno, že Česká republika vlastní hustou síť kulturních památek a památkově chráněných historických sídel a kulturních institucí. Velká část bohatého kulturního dědictví však díky nedostatku zdrojů není ve stavu, který by umožnil jeho využití. V řadě případů dokonce hrozí jeho zánik.

5. kapitola - SWOT analýza také uvádí jako jednu z příležitostí rozličnou krajinu s vysokou přírodní rozmanitostí a kulturně-historickým potenciálem, který je atraktivní pro cestovní ruch, rekreaci, trávení volného času obyvatel a jejich dalšího vzdělávání (Národní strategický referenční rámec 2007-2013).

4.1.3 Národní rozvojový plán ČR 2007 -2013

Národní rozvojový plán je vytvořen na základě usnesení vlády České republiky č. 175/2006. Národní rozvojový plán (NRP) tvoří podklad pro zpracování Národního strategického referenčního rámce ČR pro období 2007 - 2013. V této souvislosti slouží NRP také jako podkladový materiál pro vyjednávání NSRR s Evropskou komisí.

Část 1. Kapitoly – analýza současné situace – 1. 3 - Základní ekonomické, sociální a environmentální charakteristiky – 1.3.3 - Česká společnost, lidské zdroje a veřejná správa
1.3.3.7 – Kultura - *Kultura a její přínos k rozvoji ČR*- popisuje Českou republiku jako zemi s bohatou kulturní tradicí a dědictvím, jejichž potenciál dosud není dostatečně cíleně využíván ke strukturálnímu rozvoji, s výjimkou cestovního ruchu, neboť dochované zdroje kulturního dědictví a instituce, jež je prezentují, jsou významným cílem kulturní turistiky a turistické oblasti. Význam kultury pro rozvoj je zde zdůrazňován i na evropské úrovni. Byly definovány oblasti, na které se rozvoj zaměřuje. Mezi jednu z nich patří podpora obnovy fyzického prostředí, kde je žádoucí soustředit se i na obnovu historického a kulturního dědictví (Národní rozvojový plán ČR 2007 -2013).

4.1.4 Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR

V tomto dokumentu rozděleném na prioritní osy se prioritní osa 3. se nazývá Rozvoj území. Jedno z klíčových témat v této ose jsou Podmínky kvality života v území. Zde je mimo jiné uveden cestovní ruch jako významný segment české ekonomiky, pro jehož rozvoj Česká republika disponuje historickým, přírodním a kulturním potencionálem. Osa 3. Rozvoj území je dále členěna na tři priority, z nichž první z nich Priorita 3.1 Upevňování územní soudržnosti obsahuje tři cíle. Cíl 1 je Zvýšit ekonomický a environmentální potenciál, konkurenceschopnost a sociální úroveň regionů ČR na srovnatelnou úroveň s vyspělými regiony Evropy, stabilizovat kulturně-historický potenciál a postupně snižovat nepřiměřené regionální disparity. Cílem je zde zvýšení podílu cestovního ruchu v ekonomice regionů a zvýšení návštěvnosti regionů. Pro dosažení tohoto cíle je důležitá přitažlivost daného regionu, která je dána nabízenými službami v odpovídající kvalitě a kulturního dědictví. Priorita 3.2 - Zvyšování kvality života obyvatel zahrnuje 4 cíle. Cíl 4: Posílit zastoupení udržitelného cestovního ruchu ve struktuře místní ekonomiky (Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR).

4.1.5 Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči

Už v účelu tohoto zákona nalezneme, že „ *Stát chrání kulturní památky jako nedílnou součást kulturního dědictví lidu, svědectví jeho dějin, významného činitele životního prostředí a nenahraditelné bohatství státu.*“ Zákon definuje, co rozumí kulturní památkou – tedy hmotné i nehmotné věci i jejich soubory, které mj. dokazují historický vývoj, výsledek lidí v různých lidských činnostech i věcí, které mají přímý vztah k historické osobě či události.

Ve druhé části zákona je dána ochrana a užívání kulturních památek, povinnosti vlastníka i občanů vůči památkám. Upravuje také obnovu památek, jejich restaurování, a povolení k těmto činnostem (z. č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči).

4.2 Dokumenty Evropské unie

Tato část se zabývá Evropskou kulturní úmluvou, Evropskou úmluvou o ochraně architektonického dědictví, prováděcím dokument regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod a operačním programy Přeshraniční spolupráce.

4.2.1 Evropská kulturní úmluva

Signatáři této Úmluvy jsou členové Rady Evropy – Vlády, kteří mají na zřeteli, že pro vzájemné porozumění mezi národy Evropy je mimo jiné potřeba studium jazyků, dějin a vzdělanosti o jiných národech. Proto přistoupili k podepsání této obecné úmluvy v roce 1954 v Paříži.

V té je přímo stanoveno, že „ *každá smluvní strana přijme odpovědné opatření k ochraně a podpoře rozvoje svého národního příspěvku do společného kulturního dědictví Evropy.*“ A také to, že každá smluvní strana bude považovat předměty evropské kulturní hodnoty, které se nacházejí pod její správou, za společné kulturní dědictví (Úmluva č. 18. Evropská kulturní úmluva).

4.2.2 Evropská úmluva o ochraně architektonického dědictví

Signatáři této Úmluvy jsou členové Rady Evropy, kteří uznávají architektonické dědictví jako nenahraditelné výrazné bohatství a různorodost kulturního dědictví Evropy. Tato úmluva vychází z Evropské kulturní úmluvy.

„Pro účely této Úmluvy se výrazem "architektonické dědictví" rozumí následující statky:

1. *památky: všechny budovy a konstrukce pozoruhodné svým historickým, archeologickým, uměleckým, vědeckým, společenským nebo technickým významem, včetně jejich vestavěného zařízení a vybavy,*
2. *architektonické soubory: homogenní skupiny městských nebo venkovských budov pozoruhodné svým historickým, archeologickým, uměleckým, vědeckým, společenským nebo technickým významem, které jsou navzájem dostatečně spojené, aby představovaly topograficky vymezitelné jednotky,*
3. *místa: kombinovaná díla člověka a přírody, jimiž jsou oblasti částečně zastavěné a dostatečně charakteristické a homogenní, aby byly topograficky vymezitelnými jednotkami, která jsou pozoruhodná svým historickým, archeologickým, uměleckým, vědeckým, společenským nebo technickým významem.“ (Úmluva č. 121. Evropská úmluva o ochraně architektonického dědictví).*

4.2.3 Prováděcí dokument regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod 2007 - 2013

Regionální operační program NUTS II Severovýchod patří mezi regionální operační programy v cíli Konvergence. Tento program je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Čerpat z něj mohou kraje, obce, svazky obcí, stát, organizace zřizované nebo zakládané kraji, obcemi či státem, profesní a zájmová sdružení, poskytovatelé zdravotních a sociálních služeb, nestátní neziskové organizace, podnikatelé a další. Operační program byl schválen Evropskou komisí 3. 12. 2007.

Jedním ze specifických cílů celého operačního programu je Zvýšení efektivity přírodního a kulturního potenciálu regionu. Tento cíle je zároveň globálním cílem Prioritní osy 3: Cestovní ruch, která obsahuje oblast podpory 3.1 Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti cestovního ruchu. Kategorizace této osy pak přímo zmiňuje

kulturní dědictví v kategorii oblasti intervence fondů EU číslo 58 – Ochrana a zachování kulturního dědictví (Prováděcí dokument regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod 2007 – 2013).

4.2.4 Operační programy Přeshraniční spolupráce

V programovém období 2007 – 2013 je realizováno pět Operačních programů Přeshraniční spolupráce. Jejich cílem je podpora hospodářské a sociální integrace pro příhraniční oblasti prostřednictvím odstraňování bariér a posilování jejich potenciálu.

Jednou z financovaných oblastí je podpora cestovního ruchu a zachování tradic, kde lze mimo jiné žádat finanční prostředky na obnovu a výstavbu turistických tras.

Kraj Královéhradecký spadá (spolu s Libereckým, Pardubickým, Olomouckým a Moravskoslezským do Operačního programu Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007- 2013.

Část 2.2.3 - Význam a postavení cestovního ruchu v ekonomice regionu- říká, že *„přírodní, krajinné a kulturní podmínky vytvářejí velmi příznivé prostředí pro rozvoj cestovního ruchu a rekreace v česko-polské příhraniční oblasti. Mezi hlavní atraktivity oblasti patří rozmanitost a rozsah přírodních pozoruhodností, ekologicky hodnotná, relativně málo poškozená krajina, kulturní a historické dědictví s živými tradicemi a kulturou.“* (Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007-2013).

5. Postava Albrechta z Valdštejna

5.1 Šlechtické rody v Čechách

Počátky šlechtických rodů u nás jsou historicky doložené od 12. století, kdy se dají přesně určit jejich zakladatelé. Tyto první rody spočívají v oddělování těch nejmocnějších lidí od panovnické družiny. Ti se začínají usazovat na vlastních dvorcích v blízkosti významných hradišť. Díky rozmachu osidlování a kolonizací dalších území se posiluje a upevňuje jejich politická i vojenská moc, která je podpořena vlastnictvím pozemků či výstavbou nových tvrzí a hradů. Nejstaršími rody, které podporují svou moc právě takovou výstavbou, jsou v Čechách například Vítkovci, Ronovci, Benešovci, Markvartici a mnoho dalších (Halada, 1992).

5.2 Rod Valdštejnů

Rod Valdštejnů je starý český šlechtický rod pocházející z rozrodu Markvarticů (tento rod se kromě Valdštejnů rozdělil na rody z Lemberka, z Vartmberka, z Roštejna, a jiné), který je v českých zemích rodem domácím. První známý předek je znám jako Jaroslav z Hrušnice, který byl r. 1262 královským purkrabím v Boleslavi. Své jméno odvozuje rod od hradu Valdštejn, který nechal ve 2. polovině 13. století u Turnova vystavit Zdeněk v Valdštejna. Ten měl 6 synů, jejichž potomstvo se velmi rozrostlo. Rod se tak skládal z jedenácti větví – lomnické, štvanické, skalské, újezdské, hostinnské, dobronické, heřmanické, poličanské, miletínské, hradištské a duchcovské – které se postupně rozšířily do celých Čech i Moravy, kde vlastnily mnoho statků a majetku. Příbuzenskými svazky byli Valdštejnové spojeni mnoha rody, například s tak slavnými rody jako jsou Černíni, Lobkovicové či Kinští (Halada, 1992).

Erb valdštejnského rodu byl původně pouze jeden lev shodný s rodem Markvarticů. Později přejímají čtvercový štít, kde se střídali modří a zlatí lvi v opačně zbarvených polích (Halada, 1992).

5.3 Albrecht z Valdštejna

Narodil se 14. září 1583 na nepříliš bohatém panství na tvrzi v Heřmanicích, které tvořilo pouze 7 vesnic, ale pochází stejně jako jeho úspěšný příbuzný Adam z Valdštejna z duchcovské větve Valdštejnů. Jeho matkou byla Markéta Smiřická z Náchoda a otcem Vilém z Valdštejna, který měl kořeny v hostinnské větvi a byl nejstarším synem Jiřího z Valdštejna, který žil v letech 1519 – 1584. Albrechtovo dětství bylo poznamenáno smrtí obou jeho rodičů. Jako první zemřela v jeho deseti letech 22. července 1593 matka. O dva roky později, 24. února 1595 také otec. Mladý Valdštejn měl být tedy vychováván poručníky, které vybral před svou smrtí jeho otec. Byli jimi Jindřich Slavata, kterého Valdštejn znal ze školy v Košumberku, a Karel z Valdštejna, Vilémův bratr a Albrechtův strýc.

V roce 1597, kdy bylo Albrechtu 14 let, bylo poručníky a příbuznými rozhodnuto, že po ukončení školy v Košumberku bude nadále pokračovat ve studiu. Byl proto vyslán na podzim 1597 do luteránského gymnázia v Goldenbergu ve Slezsku, kde se mimo jiné naučil latině a velmi dobře němčině. Další jeho studia pokračovala na akademii v Altdorfu v Norimberku, kde však díky rvačce a výtržnostem skončil krátce ve vězení a následně byl nucen Altdorf opustit.

Po studiích a dvouletém cestování po Evropě, začíná r. 1604 svou vojenskou kariéru nejnižší hodností fendrycha v císařské armádě. Kvůli vojenským povinnostem není přítomen ani na svatbě své sestry Kateřiny Anny, která si 24. srpna téhož roku bere za manžela Karla staršího ze Žerotína, čímž se stává Valdštejnovým švagrem. 7. srpna roku 1605 však Valdštejn ztrácí dalšího člena rodiny, když po těžké nemoci jeho sestra umírá (Janáček, 1978).

Valdštejn je vychováván v bratrské víře, ale roku 1606 konvertuje ke katolicismu v olomoucké jezuitské koleji, kde se poprvé s jezuitou setkává. Tento krok je pokládán za velmi zjištný, protože cesta k císařskému vojsku se mu otevírá právě díky tomu, že se stal katolíkem (Čornejová, 1997). Duben 1607 znamenal pro Albrechta z Valdštejna cestu do Vídně, kam byl přijat do dvorské služby k arciknížeti Matyášovi. Rozhodl se u dvora vyčkávat na svůj vstup do armády.

Valdštejnovou velikou zálibou jsou hvězdy, ve kterých jak věří, je ukryt jeho osud. Proto si nechává vypracovat v roce 1608 od matematika a hvězdáře Jana Keplera vlastní horoskop, se kterým se celý život radí. V jednom měl Kepler pravdu – ve sňatku s bohatou vdovou, i když svatbu předpovídal horoskop až o několik let později. Albrecht se totiž žení v květnu 1609 s Lukrécie Nekšovnou z Landeku, vdovou po Arklebu z Víckova. Díky sňatku získává Valdštejn Nekšovské dědictví na Moravě – statky Rymice, Lukov a Vsetín.

Valdštejna však čeká další neštěstí – roku 1614 mu umírá manželka Lukrécie. Rokem 1618 začíná české stavovské povstání, které významně zasáhlo do Albrechtova života¹.

V té době působil Valdštejn na Moravě, kde stál na straně moravských stavů jako znovu potvrzený plukovník. Moravští stavové byli také přemlouváni českými stavy ke spolupráci, čímž by opozice získala větší sílu proti Habsburkům. Valdštejn se ale rozhodl pro poslušnost novému císaři Ferdinandu II a v březnu 1619 se stává císařským plukovníkem. Téhož roku v dubnu pak utíká z Moravy se svým plukem do Vídně. Cestou stihne ukrást zemskou pokladnu a přinést jí jako důkaz svého rozhodnutí Ferdinandu II. Ztrácí tímto krokem všechny moravské statky, zneprátnuje si stavy, ale otevírá se mu možnost nové kariéry v císařské armádě, kde se r. 1625 stává vrchním velitelem císařských vojsk. V roce 1621 získává velké území na severu Čech² jako zástavu proti dluhům, které vůči němu měl císař za jeho finanční zabezpečení armády. Mezi lety 1620 – 1621 získává jako zástavu za půjčky poskytnuté císaři území včetně města Jičín³. O významu jeho osoby svědčí i členství v mincovním konsorciu, které tvořilo 15 lidí – z nich však je dnes známo pouze 5⁴.

¹ Roku 1617 je v Praze ve svatovítské katedrále korunován českým králem Ferdinand Štýrský. O rok později čeká Prahu událost, která významně ovlivnila české dějiny. 23.května 1618 jsou stavovskou opozicí na Pražském hradě vyhozeni z okna čtyři císařští místodržící Slavata, Martinic Adam ze Šternberka a Děpolt Matouš z Lobkovic spolu s písařem Filipem Fabriciem. Patým místodržícím byl nejvyšší hofmistr Adam mladší z Valdštejna – Albrechtův strýc – ten byl ale díky nemoci upoután na lůžko a defenestrace byl tak ušetřen. Stavům se nelíbí postoje místodržících i císařská opatření proti evangelíkům. Pražskou defenestrací začalo české stavovské povstání (Janáček, 1978).

²Mezi statky, které valdštejn získal jako zástavu, patřilo mimo město Jičín také území od zemské hranice s městy Frýdlant, Liberec, Frydštejn, Semily až po Hořice (Janáček, 1978). Město Jičín viděl Albrecht z Valdštejna poprvé v r. 1621, kdy se zde zastavil při cestě na hrad Pecka, odkud měl do Prahy přivést k popravě Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdruzic (Francek, 2004).

³ Panství tvořilo 4 města, 9 městeček a 285 vesnic (Janáček, 1978).

⁴ Vedle Albrechta z Valdštejna byl v konsorciu de Witto, Lischtenštejn, jičínský žid Jakub Basewi, Pavel Michna z Vacínova (Janáček, 1978).

Konfiskací a koupí statků získává velké území, které sahá od severu hranice kolem města Frýdlant, po Nový Bydžov⁵. 9.6. 1623 se žení se svou druhou ženou Kateřinou Isabelou s Harachu. 7. září roku 1623 ho císař povýšil do knížecího stavu a může tak užívat titul kníže z Frýdlantu. Kromě toho získává od císaře 49 panství v léno, čímž se stává císařským vazalem s právními zárukami. Roku 1625 se stává velitelem císařské armády a to až do roku 1630, kdy byl odvolán. Po úspěších Švédska je však povolán císařem zpět do armády. Jeho vliv roste a je opět vítězem, proto je nepřáteli císaře přemlouván, aby císaře zradil. Je proto považován za nebezpečného a roku 1634 zbaven velení. Následně je 25. února 1634 ve svém domě v Chebu zavražděn císařským dragounem Walterem Deverouxem (Janáček, 1970).

5.4 Erb Albrechta z Valdštejna

Erb Albrechta z Valdštejna tvoří štít, kde středové pole je rodový erb rodu Valdštejnů a ostatní pole jsou erby panství Albrechta z Valdštejna (Myslivoček, 2006).

Hlavní štít nahoře dvakrát dělený, uprostřed a dole jednou dělený, otočený 1. pole (Meklenburk) tvoří černá býčí hlava kupředu obrácená s červenou korunou, stříbrnými rohy a zlatou houžví v chřípích na stříbrném. 2. pole (Frýdlant) je modré se zlatou korunovanou orlicí. 3. pole (Zaháň-Zvěřín) je napříč poloviční, nahoře červené s rostoucím zlatým andělem, dole modré se zlatým korunovaným lvem (původně gryfem). Ve 4. poli (Roztoky) je červená býčí hlava s červenou korunou, stříbrnými rohy, ležící na zlatém. 5. Pole je napříč poloviční nahoře červené, dole zlaté. 6. pole (Venden) tvoří zlatý gryf na modrém. 7. pole (Stargrad) je zbarvené červeně, na něm z oblak na levém okraji štítu roste nahé ženské (později brněné) rámě držící v prstech zlatý prsten s diamantem a zdobené stuhou. Střední štítek (rod Valdštejnů) je čtvrcený, v polích se střídají dvouocasí lvi korunovaní modří na zlatém v 1. a 4. poli a zlatí na modrém v 2. a 3. poli. Hlavní štít je opatřený vévodskou čepicí (Bačkovský, 1948).

⁵Do panství patřily mezi mnoha dalšími Liberec, Fradštejn, Jičín, Semily, Turnov, Kumbruk, Veliš či Hořice (Janáček, 1978).

6. Popis regionu Jičínsko

Práce využívá kulturního dědictví regionu Jičínsko, který je vymezen obcemi okresu Jičín. Pro tuto práci jsou však důležité pouze obce Jičín, Valdice a Veliš, ve kterých zanechal Albrecht z Valdštejna odkaz, na jehož základě je vypracován návrh naučné stezky „Po stopách Albrechta z Valdštejna“. V této kapitole jsou proto blíže popsány hlavně tyto 3 obce. Tato kapitola opět dokazuje multidisciplinaritu regionálního rozvoje použitím demografie a historie či geologie při popisu regionu.

6.1 Region Jičínsko

Region Jičínsko se nachází v srdci Českého ráje, který v sobě ukrývá kromě měst, hradů a zámků - jako je Jičín, Turnov, Sobotka (resp. Humprecht) či Trosky – také rozličné ekosystémy, v kterých je mnoho vzácných druhů rostlin a živočichů. Kromě toho má tato krajina také hodnoty geologické a geomorfologické, díky kterým má svůj osobitý krajinný ráz (Ziegler, 1997).

6.2 Jičín

První zmínka o městu je z roku 1293, samotné založení je datováno do období mezi léty 1297 – 1304, přesné založení není sice známo, ale v dokumentech z roku 1304 už Jičín figuruje jako město. Do roku 1438 vlastnili Jičín Vartemberkové, poté také krátkou dobu Jiří z Poděbrad a od roku 1488 patřilo město slavnému rodu Trčků (Wagner, 1979). Rod Trčků z Lípy vládne Jičínu 120 let. Za jejich vlády zažívá město hospodářský rozmach. Je opevněno hradbami a začínají se zde stavět kamenné domy, které odolávají na rozdíl od dřevěných lépe požárům. Krátké období před třicetiletou válkou vlastní toto město rod Smiřických. Po zániku tohoto rodu získává konfiskací Jičín roku 1623 po bitvě na Bílé hoře Albrecht z Valdštejna a vytvoří z něj hlavní město pro své frýdlantské vévodství (Hrdlička, Knob, Šlajchrt, etc., 1968). Poslední vrchnost vystupující v dějinách Jičínska je rod Trauttmansdorffů – ti v regionu působí od roku 1710 do 1945. Za jejich vlastnictví došlo například k rekonstrukci zpustlé Valdické obory či stavebních úprav Jičínského zámku (Klicpová, Uličný, 2010).

Nadmořská výška Jičína je 287 m. n. m. Počet obyvatel byl k 31.12. 2009 16 246. Katastrální plocha města je 2 495 ha. Obec je rozdělena na 11 částí – Dvorce, Holínské

Předměstí, Moravčice, Nové Město, Popovice, Pražské Předměstí, Robousy, Sedličky, Soudná, Staré Město, Valdické Předměstí (www.czso.cz). Městem protéká říčka Cidlina, která tvoří spolu s rybníkem Kníže vodní plochy města. Jičín leží mezi dvěma kopci – Velišem a Zebínem, které jsou přírodními dominanty regionu. Ve městě se nachází mnoho historických památek. Městu vévodí Valdická brána, která byla dokončena roku 1578 jako součást městského opevnění. V roce 1956 historické jádro města Jičín bylo prohlášeno za městskou památkovou rezervaci.

6.3 Valdice

Valdice leží na severovýchodě od Jičina. Rozloha obce činí 90 ha a počet obyvatel byl k 31. 12. 2009 1 413. V obci se nachází mateřská a základní škola od 1. do 5. třídy, knihovna (www.czso.cz). Hlavní dominantou obce je Valdická věznice s bývalým klášterním kostelem sv. Josefa. Budova byla však původně kartuziánským klášterem, který nechal v r. 1627 vybudovat Albrecht z Valdštejna. Po své smrti zde byl Albrecht pohřben i se svou ženou a synem. Valdická kartouza byla ale roku 1782 v rámci josefínských reforem zrušena a její majetek převzal náboženský fond. Později zchátralý objekt využívaný i jako skladiště odkoupili Trauttmansdorffové a po neúspěšných pokusech objekt využít ho v roce 1855 odkoupil stát, který objekt upravil na věznici, kterou je od roku 1857 dodnes (Klicpová, Uličný, 2010).

6.4 Veliš

Obec Veliš se 162 obyvateli a rozlohou 513 ha se nachází jihozápadně od města Jičín. V obci se nachází mateřská škola a základní škola nižšího stupně pro 1. – 5. třídu (www.czso.cz). Významnými zdejšími památkami jsou barokní kostel sv. Václava a zřícenina hradu Veliš ze 14. století na stejnojmenném čedičovém kopci vulkanického původu s nadmořskou výškou 429 m. n. m. Pro svůj geologický původ zde také byl čedič v 19. Století těžen a díky trigonometrickému bodu na samém vrcholu byla tato těžba zastavena. Na vrcholu dnes stojí 10, 5m vysoký zděný observační pilíř z cihel a půdorysem kříže, který byl postaven na základě zpevnění trigonometrického bodu v roce 1942. Tento trigonometrický bod č. 17 patří dnes k významným bodům geodetických základů ČR (Daněček, 2009).

7. Odkaz Albrechta z Valdštejna v regionu Jičínsko

Tato část empirické části se zabývá odkazem Albrechta z Valdštejna a jeho využitím v minulosti, současnosti i budoucnosti. Aktivit spojených s propagací Jičínského regionu a osobou Albrechta z Valdštejna je mnoho, proto jsou zde vybrány jen některé, které jsou v popředí.

7.1 Plánovaný Valdštejnland

Valdštejnland byl nerealizovaný projekt plánovaný v roce 1995-1996 z iniciativy pana Klingera a na němž se měl podílet i zahraniční investor. Měl být inspirován západními zeměmi, kde podobné věci existovali. Jedním ze součástí plánů měl být vláček se zastaveními, který by jezdil po Libosadu, kde se nachází Valdštejnská loggie. Místní odborníci se shodují, že je dobře, když takový projekt, který by z Valdštejna udělal pouhý nástroj pro zábavu, zůstal pouze na papíře.

7.2 Valdštejnské slavnosti

Valdštejnské slavnosti se v Jičíně konají jednou za 2 roky, kdy se Jičín střídá s městem Cheb, kde byl Albrecht z Valdštejna zavražděn. Součástí slavností je skutečný Valdštejnův průvod i s manželkou, který se vydává městem, a návštěvníci se s ním mohou v průběhu celých slavností setkat. Připraveny jsou ukázky řemesel, historické tržiště, dobová hudba, ale také dílny a soutěže pro děti. Vyvrcholením je ohňostroj spolu s divadelním představením, které přibližuje Valdštejnův život. Poslední slavnosti se v Jičíně konaly v roce 2010 (Kovářová, 2010).

7.3 Občanské sdružení Lodžie

Občanské sdružení Lodžie vzniklo na záchranu památky Valdštejnské lodžie pře projektem Valdštejnlandu. Poté se podílelo na revitalizaci památky, kulturních akcí v Lodžii pořádaných (Nové noviny č. 24/01, 15. 6. 2001), či zavedení místa kastelána, kterému byl v křídle čestného dvora vytvořen byt (Nové noviny, 8.10.1999, č. 40/99).

7.4 Valdštejnská zahrada

Valdštejnská zahrada je svazek obcí Jičín, Železnice, Valdcie, který vznikl roku 2005. Hlavním cílem svazku je propagace historie a památek jižní části Českého ráje, které jsou spjaty s Valdštejnskou komponovanou krajinou, ale také památek v jednotlivých obcích.

7.5 Hra „Po stopách Albrechta z Valdštejna“

Hra připravená sdružením Český ráj mapuje zábavnou formou místa po celé České republice, která jsou spojená s životem i smrtí Albrechta z Valdštejna. Za návštěvu těchto míst a zakoupení vstupenky získává návštěvník razítko. Po nasbírání tří razítek dostává odměnu v podobě zlaté Valdštejnské mince a za šest razítek může být návštěvník v případě zájmu přijat na audienci u Albrechta z Valdštejna například při Valdštejnských slavnostech. Tuto hru lze stále „hrát“, zájem o ní však ze strany veřejnosti není velký.

7.6 Grantový projekt "Architektura, urbanismus a krajina tvorba frýdlantského panství Albrechta z Valdštejna (1621-1634)"

Projekt, který probíhá v letech 2009 – 2013 a jehož cílem je dokumentace staveb (dokončených i pouze plánovaných) na území Frýdlantského panství. Tato aktivita tedy nezahrnuje pouze region Jičínsko. V rámci projektu bylo vydáno několik publikací a článků či realizovaná výstava „Jičínsko na plánech z archivu Trauttmansdorffů (1794 - 1840)“. V srpnu 2010 také proběhla v Praze díky grantovému projektu konference s názvem „Fenomén Valdštejn - stavebník a stavitel“.

7.7 Projekt Planety

Do vzdálenosti 2,358 kilometrů, která dělí Valdštejnův palác v Jičíně od čestného dvora Loggie je osazeno do terénu sedm objektů znázorňující planetární soustavu. Příslušné objekty jsou zde instalovány v poměrných vzdálenostech, které je v kosmu od sebe dělí a rovněž i v poměrných velikostech jejich objemů (čili v poměrných průměrech těchto těles) jako ve vesmíru. Za základ je vzato šest planet, které byly v první polovině 17. století ve Valdštejnově době známy (tj. od Merkuru po Saturn), včetně Měsíce a Slunce. Objekty planet tak „doprovázejí“ cestu z centra Jičína do centra areálu Loggie, mohou být čteny obousměrně – jak návštěvníky ubírajícími se z města do Libosadu, tak i těmi, kdo absolvují nejprve návštěvu loggie a odtamtud směřují do Jičína. Jednotlivé planety budou tvořeny šesti kamennými bloky z pískovce o rozměrech 60 x 60 x 40 cm na nichž budou umístěné bronzové disky příslušné planety. Sedmý objekt bude představovat Slunce skrze kovovou mísu, která bude tvořit místo pro oheň. Tato plastika bude umístěna ve středu čestného dvora Loggie v průsečíku krajinných os.

7.8 Barokní krajinná kompozice

Albrecht z Valdštejna měl se „svým“ městem Jičín velké plány – mělo se stát hospodářský, kulturním i církevním centrem jeho vévodství. Proto na jeho území i v jeho okolí budoval reprezentativní stavby, které ale spolu se svými architekty a urbanisty koncipoval tak, aby tvořili komponovanou krajinu, se kterou pracovalo právě baroko. Krajinná kompozice na Jičínsku tvořila dvě osy. Hlavní osa směřovala od vrchu Veliš, kde Valdštejn chtěl vybudovat dominikánský kostel (Wagner, 1979), pokračovala skrz město Jičín (kde byl nově postaven kostel Panny Marie de Sale, Jezuitská kolej, kostel sv. Jakuba Většího a nově zrekonstruovaný a stavebně upravený zámek). Další částí kompozice tvořila nově vzniklá lipová alej, která končila letohrádkem loggie v italském stylu s rozsáhlými přilehlými zahradami. Osu uzavírá Valdická kartouza, kde vznikl kartuziánský kostel a místo, kde měl být Valdštejn pohřben se svou rodinou. Druhá osa měl pokračovat od vrchu Zebín, první osu protnout v místě Valdšjnské loggie a pokračovat směrem k Robousům. Kompletní dokončení záměrů, které Albrecht z Valdštejna s krajinou na Jičínsku měl, ale přerušila jeho smrt. Pravidelnost os je patrná z většiny bodů, které tvoří komponovanou krajinu.

8. Vytvoření naučné stezky „Po stopách Albrechta z Valdštejna“

8.1 Průzkum podkladů územního plánování

Tato část praktické práce řeší zakotvení Valdštejnské komponované krajiny v dokumentech územního plánování. Tyto dokumenty jsou vypracovávány s ohledem na jednotky územní samosprávy. Pro potřeby návrhu interaktivní naučné stezky „Po stopách Albrechta z Valdštejna“ jsou vybrány dva podklady pro územní jednotku města Jičín a to územně analytické podklady Jičín a územní plán města Jičín, protože velká část stezky prochází přes katastrální území města Jičín.

8.1.2 Územně analytické podklady (ÚAP) Jičín

Územně analytické podklady (dále též „ÚAP“) pro správní obvod ORP Jičín byly zpracovány v souladu s ustanovením § 26 a 27 zákona č. 183/2006 Sb., o územní plánování a stavebním řádu - § 4, odst. 1 vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně plánovacích podkladech, územní plánovací dokumentaci a o způsobu evidence územně plánovací činnosti.

Jednou z kapitol ÚAP Jičín jsou Hodnoty v území a detailnější členění této kapitoly na Kulturní a historické hodnoty. Zde je popsán památkový potenciál Jičínska, a za nejcennější urbanistickou hodnotu území je považovaná komponovaná Valdštejnská a Schlikovská krajina s kompozičními a pohledovými osami, významnými historickými objekty a drobnou architekturou v krajině. Mezi nemovitými kulturními památkami je pak zařazen hřbitovní kostel Panny Marie de Salle v Jičíně, kostel sv. Ignáce z Loyoly v Jičíně, kostel sv. Jakuba většího v Jičíně, budovy jezuitské koleje a gymnázia v Jičíně, kaple sv. Magdalény v Jičíně – Sedličky, letohrádek a obora Libosadu v Jičíně- Sedličky, kostel sv. Kříže v Robousích.

ÚAP Jičín také popisuje Valdštejnskou krajinu. „*V okrese Jičín v přímé vazbě na samotné město Jičín lze významem v rozsahu kraje a vyšším vyhodnotit zjevné urbanizační a krajinářské zásahy, které jsou uváděny pod pojmem „barokní krajina“.* Podnět k vytvoření této jedinečné krajinné kompozice dál Albrecht Václav Eusebius z Valdštejna, který svůj záměr realizoval prostřednictvím význačných italských architektů.

Klíčovým prostorotvorným prvkem barokní krajiny je významná kompoziční osa vycházející od hradu Veliš, procházející městem Jičín přes nedokončený komplex kostela

sv. Jakuba a Valdickou bránu spojující dále čtyřřadou alejí lip téměř 2km vzdálenou Valdštejnskou loggií s areálem Libosadu a pokračující k bývalému kartuziánskému klášteru ve Valdicích s kostelem sv. Josefa a směřující pak ke zřícenině hradu Kumburk. Dalšími významnými stavbami a body této kompozice jsou kostel Panny Marie Bolestné, Valdštejnovo náměstí, jezuitský kostel sv. Ignáce, Valdštejnský zámek, jezuitská kolej se seminářem a gymnáziem a vrch Zebín.“

Ve SWOT analýze ORP Jičín je Valdštejnská komponovaná krajina vymezena jako jedna ze silných stránek analýzy oblasti Rekrece.

8.1.3 Územní plán (ÚP) města Jičín

Poslední územní plán města Jičín byl vypracován dne 6. 10. 2010, který se skládá z textové části a z několika výkresů území.

Část B) Koncepce rozvoje území města, ochrany a rozvoje jeho hodnot – B)1. Koncepce rozvoje území města v sobě obsahuje hlavní cíle koncepce a několik koncepčních zásad pro udržitelný rozvoj města. Ty mimo jiné říkají, že regenerace města „ je zaměřena na zvýšení kvality života - rozmanité formy života v kvalitním prostředí - bydlení, volnočasové aktivity v prostředí atraktivní architektury a rozvoj dobře fungující infrastruktury v těsné návaznosti na přírodní prostředí pronikající do města.“ Také je zde vyslovena podpora podnikání a cestovního ruchu.

1.Část C)Urbanistická koncepce, vymezení zastavitelných ploch, ploch přestavby a systému sídelní zeleně – C) 1. Návrh urbanistické koncepce jasně říká, že pro posílení rozmanitosti života v harmonii s prostředím je navrženo „*uspokojováním volnočasových aktivit obyvatel – rozšířením sportovních areálů, využitím navazující krajiny pro rekreaci, propojených sítí cyklostezek, pěších tahů.*“ Část rozděluje město a jeho součásti, které je třeba respektovat. V oblasti Sedličky jsou zdůrazňována ochrana a obnova kulturního dědictví Libosadu a osy barokní krajiny.

Územní plán také počítá s rozšířením parku Libosadu u Loggie.

D) Koncepce veřejné infrastruktury, včetně podmínek pro její umístění - D)1. Nemotorová doprava -respektovány jsou stávající cyklotrasy:

1.Cykloturistická trasa č. 14, vede od Prachovských skal po silnici II/502, ulicí Maršála Koněva do centra města. Dále vede ulicí Ruskou na silnici III/280 16 směr Březina.

2.Samostatné místní cyklostezky a cyklotrasy vedou Lipovou alejí, kolem rybníku Kníže, od centra města k Popovicím, přes lávku ze sídliště Nové Město k nákupnímu centru, podél Cidliny v Pražském Předměstí. Stávající cyklotrasy jsou doplněny dalšími navrženými cyklotrasami místního významu a návrhem pěší trasy.

Územně analytické podklady popisují potenciál daného území Jičínka. Je zde vyhodnocen význam Valdštejské krajiny a v SWOT analýze tato komponovaná krajina vymezena jako jedna ze silných stránek. Oproti tomu Územní plán města Jičína obsahuje konkrétní možnosti a záměry využití území města. Navrhovaná naučná stezka je jednou z podporovaných aktivit využití krajiny pro rekreaci a cestovní ruch.

8.2 Návrhy interaktivní naučné stezky

Pro vytvoření naučné stezky byly zhotoveny dva návrhy – Návrh I a Návrh II (Viz Přílohy Mapa 1, Mapa 2. Návrh I obsahující 9 zastavení počítá i s boční krajinnou linií a kopíruje ideu Albrechta z Valdštejna a jeho záměry s krajinou kompozicí na Jičínsku. Hlavní krajinná osa směřuje od Veliše k Valdčicím, boční osa jí kříží ve Valdštejské loggii a směřuje od vrchu Zebín k Robousům.

Návrh II obsahuje pouze jednu krajinnou osu se 7 zastaveními směřující od Veliše, přes město Jičín, Lipovou alej, k Valdčické Kartouze. Boční linie osy by byla zobrazena pouze formou informační tabule. Tyto dva návrhy jsou srovnány v Tabulce 1.

Tabulka 1. Srovnání návrhů naučné stezky Návrh I a Návrh II

Název návrhu	Počet zastavení	Tvar stezky	Délka	Počet krajinných os	Výhody	Nevýhody
Návrh I	9	Kříž	11,2 km	2	Kopie barokní krajiny dle Albrechta z Valdštejna	Delší a náročnější trasa
Návrh II	7	Úsečka	8,2 km	1	Kratší délka	Nezahrnuje obě krajinné osy

(Zdroj vlastní zpracování)

8.3 Expertní rozhovory

Pomocí expertních rozhovorů byla zjišťována podpora expertů v cestovním ruchu a historii v regionu Jičínsko pro návrh naučné interaktivní stezky „Po stopách Albrechta z Valdštejna“.

Dotazováním byly položeny následující otázky:

1. Proč je podle Vás důležité chránit a předávat kulturní dědictví?
2. Jaký vliv a význam měl Albrecht z Valdštejna pro region Jičínsko v historii?
3. Jaký význam má odkaz Albrechta z Valdštejna pro region Jičínsko dnes a jak lze tohoto odkazu využít?
4. Práce se zabývá dvěma návrhy stezky (viz Mapa 1, Mapa 2) Kterou variantu návrhu byste upřednostnil(a) pro případnou realizaci, a proč?
5. Jak vidíte možnost a podmínky pro realizaci této naučné stezky v praxi?
6. Jak by podle Vás změnila tato naučná stezka cestovní ruch v regionu?
7. Jak by podle Vás na stezku reagovali občané Jičínska? Jaký je názor veřejnosti na postavu Albrechta z Valdštejna?
8. Řekněte, prosím, co Vás napadne k tématu cestovního ruchu a Valdštejna a co nebylo předmětem otázek.
9. Jaké jsou možnosti financování realizace naučné stezky?

Rozhovory byly provedeny s čtyřmi osobami (viz tabulka č. 1). S panem Ing. arch. Petrem Uličným, který jako řešitel a příjemce grantu "Architektura, urbanismus a krajinotvorba frýdlantského panství Albrechta z Valdštejna (1621-1634)" zkoumá všechny stavby, na jejichž výstavbě se Valdštejn podílel (a to nejen v Jičínském regionu). S Mgr. Alenou Stillerovou, která se v rámci odboru kultury a cestovního ruchu města Jičín věnuje především cestovnímu ruchu, což je oblast, kterou by výstavba stezky zasáhla. S paní Marií Faruzelovou, která má jako vedoucí odboru kultury a cestovního ruchu města Jičín kompetence a znalosti na úrovni kultury. S panem Robertem Smolíkem, který je kromě předsedy OS Lodžie a manažera projektu Valdštejnův Jičín také autorem projektu Planety (viz část 7.8). Charakteristika expertních rozhovorů je uvedena v Tabulce 2.

Tabulka 2. Charakteristika expertních rozhovorů.

Jméno osoby pro expertní rozhovory	Důvod výběrů osob pro expertní rozhovory v návaznosti na zkoumanou problematiku	Charakter rozhovoru	Datum rozhovoru
Mgr. Marie Faruzelová	Vedoucí odboru kultury a cestovního ruchu města Jičín	Osobní kontakt	10.2.2011
Ing. arch Petr Uličný	Řešitel a příjemce grantu "Architektura, urbanismus a krajinotvorba frýdlantského panství Albrechta z Valdštejna (1621-1634)"	Osobní kontakt	15.2.2011
Mgr. Alena Stillerová	Odbor kultury a cestovního ruchu města Jičín – zaměření cestovní ruch	Osobní kontakt	23.2.2011
Robert Smolík	Předseda OS Lodžie, manažer projektu Valdštejnův Jičín	Osobní kontakt	1.3. 2011

(Zdroj vlastní zpracování)

Dotázaní experti se shodují na důležitosti předávání kulturního dědictví z hlediska socializace člověka, ale také jako uchování dokladu o období dějin, které nelze opakovat. Z rozhovorů vyplývá velký význam Albrechta z Valdštejna pro Jičínský region – „*Na krátkou dobu v čele města stanul člověk s obrovitým rozhledem a vůlí, který se rozhodl z malého města učinit velkoměsto a centrum svého nově založeného frýdlantského vévodství.*“ (Uličný, Expertní rozhovor 2). Valdštejn zde nechal vybudovat mnoho staveb a celou koncepci města směřoval jako centrum pro své Frýdlantské vévodství. Využití odkazu Albrechta z Valdštejna vidí experti v cestovním ruchu, v obnově jím vybudovaných památek či aktivit, které by se neměly omezovat pouze na Valdštejnské slavnosti. Součástí rozhovorů byly i návrhy na trasu naučné stezky. K prvnímu návrhu (Viz Mapa 1) se přiklání dva experti, stejně tak i k druhému návrhu (Viz Mapa 2) se shodně přiklání dva z dotázaných expertů. Dotazovaní vidí možnost realizace stezky za předpokladu dobře napsaného projektu, podpory a diskuse s městem Jičín i obcemi v regionu Jičínsko, jichž by se naučná stezka týkala. Z pohledu cestovního ruchu vidí takovouto stezku jako pokračování propagace Jičínska a osoby Albrechta z Valdštejna. Možným problémem při realizaci se může stát financování stezky. Experti také uvádějí rozdílný přístup veřejnosti jak k samotné postavě Valdštejna, protože pro většinu laiků jehto osoba spíše záporná v naší historii, tak na samotnou stezku, kterou nemusí všichni obyvatelé a obce vidět pozitivně. Je ale potřeba dívat se na Albrechta z Valdštejna nejen

z hlediska jeho osobnosti, ale z hlediska významu pro Jičínský region. K vyhodnocení textů rozhovorů byla použita technika kvalitativní analýzy. Na základě této analýzy byla vytvořena Tabulka 3, která srovnává vyjádření expertů k realizaci stezky a k jednotlivým návrhům. Přepis jednotlivých rozhovorů je součástí práce v přílohách (Viz Přílohy Expertní rozhovory 1 - 4).

Tabulka 3. Vyhodnocení expertních rozhovorů

Jméno experta	Upřednostňovaný návrh	Důvod upřednostňovaného návrhu	Předpoklady pro realizaci	Možnosti financování realizace	Problémy při realizaci
Mgr. Marie Faruzelová	Návrh I	Přesnější kopie komponované krajiny	Vhodný zdroj financování	Evropské fondy, podíl města Jičín	Možný negativní postoj obcí, kterých se týká stezka
Ing. arch Petr Uličný	Návrh II	Neobsahuje Robousy	-	-	-
Mgr. Alena Stillerová	Návrh I	Kopie barokní komponované krajiny	Návrh trasy, propagace, značení	evropské fondy (výzvy), granty Královéhradeckého kraje, rozpočet města	Sklouznutí k pouze zábavné formě prezentace
Robert Smolík	Návrh II	Neobsahuje Robousy	Diskuse se skupinou Valdštejnův Jičín, podpora města Jičín	Mimo rozpočet města Jičín	Nevyužití potenciálu odkazu Valdštejna

(Zdroj vlastní zpracování)

8.4 Laické rozhovory

Pro laické rozhovory byl vytvořen okruh otázek zabývajících se návrhem naučné stezky.

1. Jak zasáhl Albrecht z Valdštejna podle Vás do českých dějin? Co pro Vás znamená jeho postava?
2. Jaká je historická spojitost Albrechta z Valdštejna a regionu Jičínsko?
3. Dokážete vyjmenovat alespoň 2 stavby v regionu Jičínsko, které nechal Albrecht z Valdštejna vybudovat?
4. Pokud by se na Jičínsku realizovala naučná stezka po tzv. barokně komponované krajině (mezi Veliší a Valdicemi), kterou Albrecht z Valdštejna budoval, jaký by byl Váš názor na ni?

Laické rozhovory byly provedeny se čtyřmi obyvateli Jičínského regionu. Z rozhovorů vyplývá základní znalost vybraných obyvatel s postavou Albrechta z Valdštejna i jeho přínos v Jičínském regionu. Dotazovaní obyvatelé by případnou realizaci naučné stezky uvítali – *„Dílo, které zanechal Valdštejn má smysl ukázat veřejnosti a stezka je pro to určitě vhodná.“* (L. S., Laický rozhovor 1). Rozsah rozhovorů nevyjadřuje názor všech obyvatelů Jičína, ale na vybraném vzorku je ukázán pohled na postavu Valdštejna i postoj k realizaci případné stezky (Viz Přílohy Laické rozhovory 1 - 4).

8.5 Finální návrh interaktivní naučné stezky „Po stopách Albrechta z Valdštejna“

Finální naučná stezka vychází z Návrhu I a obsahuje 9 zastavení. Její podoba vychází z nedokončené krajinné kompozice, kterou Albrecht z Valdštejna budoval v Jičínském regionu a také z názorů expertů v oblasti cestovního ruchu, kteří se k návrhu vyjádřili. Délka stezky je 11,2 km – hlavní krajinná osa od Veliše k Valdicím je dlouhá 8,2 km, boční krajinná osa od vrchu Zebín k Robousům tvoří 3 km.

Její začátek se nalézá na vrchu Veliš, kde jsou dnes jen zbytky po velkolepém hradu. Dále pokračuje přes město Jičín, kde je zastávek několik. První z nich je hřbitovní kostel Panny Marie de Sale na Novém městě, dalším bodem stezky je Jezuitská kolej s kostelem sv. Ignáce z Loyoly na náměstí Svobody, zámek na Valdštejnově náměstí a v jeho sousedství kostel sv. Jakuba Většího. Směrem od města stezka vede přes lipovou alej, ve které se

nachází další informační tabule, k Libosadu se stavbou Valdštejnské lodžie. Stezka pokračuje pod vrch Zebín, který je vedle Veliše další dominantou zdejší krajiny. Další zastavení je tvořeno komplexem budov ve Valdicích, které dříve sloužily jako kartuziánský klášter. Poslední zastavení by bylo u kostela Nalezení sv. Kříže v součásti města Jičín - Robousy.

Stezka nebude mít klasickou podobu okruhu, ale bude mít paprskovitý charakter, který umožní návštěvníkovi zvolení navštívených míst (Viz Přílohy Mapa č. 2). Stezka bude mít interaktivní charakter, díky kterému budou informace podávány formou, kterou lépe porozumí děti, ale i dospělí. Interaktivní charakter stezky bude docílen doplňkovými částmi jednotlivých zastavení, na které si návštěvníci budou moci sáhnout a díky nim se přiblížit době, ve které žil Albrecht z Valdštejna. Návrh informační tabule zastavení je součástí práce v přílohách (Viz Přílohy Obr. 3 Návrh informační tabule interaktivní stezky „Po stopách Albrechta z Valdštejna“).

Jednotlivá zastavení:

1. Vrch Veliš
2. Nové Město s kostelem Panny Marie de Sale
3. Jezuitská kolej s kostelem sv. Ignáce
4. Jičínský zámek a kostel sv. Jakuba Většího
5. Lipová alej v Jičíně
6. Vrch Zebín
7. Libosad s Valdštejnskou lodží
8. Bývalý kartuziánský klášter ve Valdicích
9. Kostel Nalezení sv. Kříže v Robousích

Vrch **Veliš** (Viz Přílohy foto 1) se svou výškou 429 m. n. m. vystupuje z krajiny již z dálky a je hlavní přírodní dominantou Jičínska. Samotný kopec je tvořen čedičem, který zde byl v dřívější době také odtěžován. Čedičový kopec Veliš je původem neovulkanického

původu a má kuželovitý tvar. Před rokem 1316 zde byl postaven gotický hrad. Další významnou památkou je barokní kostel sv. Václava pod vrchem. Pro svůj geologický původ zde také byl čedič v 19. Století těžen a díky trigonometrickému bodu na samém vrcholu byla tato těžba zastavena. Na vrcholu dnes stojí 10, 5m vysoký zděný observační pilíř z cihel a půdorysem kříže, který byl postaven na základě zpevnění trigonometrického bodu v roce 1942. Tento trigonometrický bod č. 17 patří dnes k významným bodům geodetických základů ČR (Daněček, 2009). Albrecht z Valdštejna měl s Velišem své záměry – kromě jezuitů chtěl do Jičína přivést i řád františkánů, kteří měli mít svůj klášter právě pod vrchem Veliš (Wagner, 1979).

Nové Město – tak se vžilo označení pro nově vzniklou část města, které byla vystavěna na příkaz Albrechta z Valdštejna pro dělníky, stavitele a řemeslníky. Spolu s výstavbou Nového města tu vzniká i nový hřbitovní kostel - **Panny Marie de Sale** (Viz Přílohy Foto 2, 3), který tvoří druhé zastavení interaktivní naučné stezky. Ten začíná psát svou historii roku 1629, kdy zde byl položen základní kámen. Původně měl sloužit jako špitální a hřbitovní, leží totiž v sousedství hřbitova, který byl v té době také krátce vybudovaný, protože hřbitovy v centru města musely ustoupit novým stavbám. Také jeho jméno bylo zpočátku jiné – měl se jmenovat kostel Nejsvětější trojice, své jméno Panny Marie de Sale získal až v roce 1661. Valdštejn jeho stavbu podporoval a ta proto pokračovala rychle, ale až do Vladštejnovy smrti v roce 1634, kdy byla stavba zastavena a pokračuje se s ní až o necelých 30 let. Na své úplné dokončení musel kostel počkat až do roku 1879.

Jezuitská kolej (Viz Přílohy Foto 4 -7) se nachází společně s kostelem sv. Ignáce z Loyoly na náměstí Svobody v Jičíně.

Albrecht z Valdštejna byl původně bratrského vyznání, ale ke katolické víře přestoupil Albrecht v roce 1606 v jezuitské koleji v Olomouci a i proto s jezuity počítal už ve svých prvních plánech na přestavbu Jičína. Jednal o této myšlence s paterem Valentinem Coroniem, kterému se výstavba zamlouvala, protože ve východních Čechách doposud jezuité nepůsobili. Vyslání jezuitů do Jičína bylo schváleno roku 1622 paterem Argentinem z Rakouské provincie Tovaryšstva Ježíšova. Zakládací listina jezuitské koleje nese datum 16. říjen 1624, základní kámen je však položen až 6. června 1628. Nelze s jistotou určit, zda plány na stavbu koleje navrhl Andrea Spezza, G.Pieroni či G. Marini, ale realizaci provedl

evropsky uznávaný architekt Niccolo Sebragondi působící v Mantově i Římě. Jičínská jezuitská kolej měla být páteří frýdlantského školství (Janáček, 1978).

Po zrušení jezuitského řádu v roce 1773 byly do bývalé koleje umístěny kasárny. Během druhé světové války bylo místo v užívání úřadu, po válce tu sídlila československá armáda. Nejhůře se na stavu budov podepsalo období od roku 1968 do roku 1990, kdy zde přebývala ruská armáda, která k historii neměla přílišné pochopení.

Dnes je jedna část koleje využívána Policií ČR, další část pro pořádání kulturních akcí - především jeden ze dvorů, ale převážná část komplexu budov chátrá.

Ke komplexu budov bývalé jezuitské koleje přiléhá kostel sv. Ignáce, původním názvem sv. Jakuba, který byl přejmenován po vystavení nového kostela Valdštejnem vedle **Jičínského zámku** (Viz Přílohy Foto 9). Objekt zámku i kostela tvoří další bod naučné stezky. Zámek byl původně v majetku rodu Smiřických a Albrecht z Valdštejna ho získal při konfiskacích majetku po bitvě na Bílé hoře. K zámku patří rozlehlý zámecký park a jeho součástí jsou dvě nádvoří, z nichž jedno je unikátní svými arkádami. Dnes zámek využíván pro expozici regionálního muzea, jako výstavní prostor či jako obřadní síň.

K důležité funkci města měla být podle Albrechta z Valdštejna také duchovní. Jeho cílem bylo v Jičíně založit biskupství, jehož zakládací listina je datována roku 1624. Řím však jeho žádosti nevyhovuje a odkládá jí na neurčito. Valdštejn proto alespoň zakládá jičínské proboštství a to roku 1628. Kámen pro založení nového kostela, budoucího **sv. Jakuba Většího** (Viz Přílohy Foto 8), je položen roku 1627, avšak první zmínky o jeho vybudování jsou až z roku 1630, kdy se ho ujímá stavitel Nicolo Sebregondi. Jeho předchůdcem mohl být až do své smrti roku 1628 Andrea Spezza. Po zavraždění Albrechta v roce 1634 je stavba pozastavena a pokračuje až v letech 1644 – 45 a dále po požáru v roce 1681. Kostel byl vysvěcen v r. 1701. Stavbu stihl velký požár ještě v roce 1768, kdy shořela velká část interiéru, a kostel musel být opraven. Renovace vedl architekt Filip Heger. Shořelý inventář byl nahrazen a stejně tak se kostelu dostalo nové spojovací chodbě se zámkem. Dnešní podoba průčelí kostela je z let 1856 – 67 (Fiedler, 1997).

Lipová alej (Viz Přílohy Foto 10) je dalším zastavením v naučné stezce. Je tvořena čtyřmi řadami stromů, které sami o sobě připomínají čtyřlodí v kostele, což byl možná Valdštejnův záměr. Délka této aleje je 2km. V dnešní době jí netvoří všechny původní stromy, jelikož některé z nich museli být z důvodu špatného stavu lip vykáceny. Alej spojuje centrum města s Libosadem a **Valdštejnskou Lodžii** (viz Přílohy Foto 11). Lodžii nechal Valdštejn postavit jako letohrádek a místo zábavy. K objektu letohrádku přiléhají hospodářské budovy s čestným dvorem. Celý areál pak tvořil rozsáhlý park - Libosad, z něhož se do dnešní podoby zachovala pouze malá část. Valdštejn měl údajně s Libosadem velké plány, mezi ně patřilo například jezero s černými labutěmi, na které by byl výhled přímo z Lodžie. Při zimním slunovratu stojí slunce přesně v boční krajinné ose s Robousy.

Valdická kartouza (viz Přílohy Foto 14, 15) je posledním zastavením na hlavní krajinné ose. Budovy tvořily kartuziánský klášter, který nechal Albrecht z Valdštejna vybudovat v r. 1627 na přání své první ženy Lukrécie (Velká encyklopedie měst a obcí České republiky, 2001). Od roku 1857 je však klášter využíván jako věznice s ostrahou. Věznice je více chráněná budova z hlediska bezpečnosti a profilace místa, proto by byla tabule umístěna v parku, ze kterého je na celý areál výhled.

Druhá krajinná osa začíná pod vrchem **Zebín s kaplí sv. Magdalény** (viz Přílohy Foto 12, 13), kde by byla umístěna informační tabule, ve Valdštejnské lodžii se obě osy protínají a směřují do části města **Robousy** (viz Přílohy Foto 16), ve kterých by bylo poslední zastavení u kostela Nalezení sv. Kříže, který byl za Valdštejnovy doby rekonstruován. Toto zastavení by se více zabývalo samotnou krajinou kompozicí v Jičínském regionu.

8.6 Možnosti financování realizace naučné stezky „Po stopách Albrechta z Valdštejna“

Při realizaci naučné stezky „Po stopách Albrechta z Valdštejna“ je důležitým bodem také financování takovéto aktivity. Možností získání finančních prostředků je několik.

Spoluúčast na činnosti realizace by na sebe mohlo vzít město Jičín, jehož katastrálním územím prochází většina stezky.

Jednou z možností je i čerpání financí z Evropských fondů – konkrétně z Regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod (Viz část 4.2.3 Prováděcí dokument ROP NUTS II 2007-2013), kde jsou mezi oblastmi podpory zahrnuty Cyklistické stezky (kategorie 24), Ochrana a zachování kulturního dědictví (kategorie 57) či Jiná podpora zlepšení služeb cestovního ruchu (kategorie 58). V rámci regionálních operačních programů jsou vyhlašovány výzvy pro činnosti v rámci daného operačního programu. V ROP NUTS II Severovýchod v současné době žádná taková konkrétní výzva neprobíhá. Kromě toho jsou ale vyhlašovány tzv. otevřené výzvy v operačních programech cíle 1 Konvergence, cíle 2 Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a v Operačním programu Přeshraniční spolupráce Česká republika - Polská republika (cíl 3) kohezní politiky EU realizované v České republice. Tyto výzvy jsou vyhlašovány zpravidla každý měsíc. V současném přehledu otevřených výzev k 18.2. 2011 není v ROP Severovýchod žádná otevřená výzva související se realizací naučné stezky. Poslední výzva v rámci Regionálního Operačního Programu NUTS II Severovýchod v oblasti podpory 3.1. Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti cestovního ruchu probíhala od 28.5.2010 do 30.7.2010 a byla zaměřena na realizaci projektů v oblasti podpory 3.1 Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti cestovního ruchu, které navazovaly tematicky, časově a místně na projekt „Kuks - Granátové jablko“.

Spolufinancování je také možné operačního programu Přeshraniční spolupráce Česká republika - Polská republika 2007 - 2013 (Viz část 4.2.4 Operační programy Přeshraniční spolupráce), který se mimo jiné zaměřuje na podporu rozvoje kulturních aktivit a služeb cestovního ruchu. Tento operační program obsahuje 4 prioritní osy, z nichž osa 2 – Zlepšení podmínek pro rozvoj podnikatelského prostředí a cestovního ruchu zahrnuje například ochranu a obnovu kulturního bohatství, rozvoj turistických stezek a tras či tvorbu nových produktů cestovního ruchu. Na tuto osu bylo z fondů vyčleněno 70, 2 mil €.

Možností financování je také Operační program Nadnárodní spolupráce (období 2007-2013), který obsahuje 5 priorit, z nichž priorita 4 – Zvyšování konkurenceschopnosti a atraktivitu měst a regionů v sobě zahrnuje navazování spolupráce mezi historickými místy a nadnárodní spolupráci v investicích do kulturních hodnot Střední Evropy. Na tuto prioritu bylo vyčleněno 54,1 mi. €. Valdštejnovo vévodství bylo například v Zahání na území dnešního Polska, proto jednou z možností je i spolupráce s městy mimo Českou republiku.

Pro poskytnutí financí je také možné využít podpory Královéhradeckého kraje, do kterého Jičínský region spadá. Kraj vypisuje dotační programy mimo jiné pro kulturu a památkovou péči nebo pro oblast cestovního ruchu. V současné době jsou výzvy v těchto programech ukončeny. Poslední výzva pro oblast cestovního ruchu Úprava lyžařských běžeckých tras probíhala v termínu od 10.1.2011 do 10. 2. 2011.

Srovnání možností financování je zachyceno v Tabulce 4.

Tabulka 4. Srovnání zdrojů financování realizace naučné stezky

Zdroj financování	Vyčleněné finance	Územní působnost zdroje	Kdo může čerpat
Regionální operační program NUTS II Severovýchod	144, 4 mil. € pro prioritní osu 3 Cestovní ruch	Královéhradecký kraj, Liberecký kraj, Pardubický kraj	Kraje, obce, svazky obcí, stát, organizace zřízované kraji, obcemi či státem, profesní a zájmová sdružení, poskytovatelé zdravotních a sociálních služeb, nestátní neziskové organizace, podnikatelé
Operační program Přeshraniční spolupráce	70,2 mil. € pro prioritní osu Zlepšení podmínek pro rozvoj podnikatelského prostředí a cestovního ruchu	Česká část: Liberecký kraj, Královéhradecký kraj, Pardubický kraj, Olomoucký kraj, Moravskoslezský kraj	Kraje, obce, svazky obcí, Euroregiony, organizace zřízované státem, kraji, obcemi, nestátní neziskové organizace, vzdělávací a výzkumné instituce, hospodářské komory
Operační program Nadnárodní spolupráce	54,1 mil. € pro prioritní osu Zvyšování konkurenceschopnosti a atraktivity měst a regionů	ČR	Veřejné úřady, instituce svým charakterem rovnocenné veřejným orgánům a soukromé subjekty.
Dotační programy Královéhradeckého kraje	Není konkrétně určeno – záleží na výzvě v rámci dotačního programu	Královéhradecký kraj	nestátní neziskové organizace fyzické a právnické subjekty, jejichž předmět podnikání se musí vztahovat k předmětu podpory, města o obce, svazky obcí

(Zdroj vlastní zpracování)

Možnosti financování jsou nezávislé na návrhu trasy. Financování je možné z více zdrojů. Pro čerpání peněz z konkrétní výzvy je potřeba mít zpracovaný projekt. Jednou ze zajímavých možností financování realizace stezky je operační program Přeshraniční spolupráce, která by byla zároveň nadnárodní spoluprací, protože na území dnešního Polska se nachází města, která patřila Albrechtu z Valdštejna, například Zaháň.

9. Závěr

Tato bakalářská práce vychází z teoretického základu problematiky regionálního rozvoje, který je vymezen v její teoretické části. Teoretická část se zabývá především vymezením pojmu kulturní dědictví, jeho významem, který mu přikládají dokumenty regionálního rozvoje Evropské unie a České republiky, a v neposlední řadě možnostmi jeho využití.

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo vytvoření návrhu interaktivní naučné stezky „Po stopách Albrechta z Valdštejna“ jako možnosti využití kulturního dědictví odkazu Albrechta z Valdštejna pro rozvoj regionu Jičínsko. Navržená naučná stezka využívá kulturní potenciál krajiny a regionu v duchu endogenního rozvoje regionu. Význam naučné interaktivní stezky spočívá v zatraktivnění Jičínského regionu.

Pro vytvoření interaktivní naučné stezky byly sestaveny dva návrhy – Návrh I a Návrh II. Návrh II obsahuje kratší variantu stezky skládající se pouze z jedné krajinné osy. Jeho výhodou je menší náročnost pro návštěvníky, ale hlavní nevýhodou je nepřesné zobrazení barokní krajinné kompozice. Finální návrh stezky – Návrh I vznikl na základě existující idey Albrechta z Valdštejna, který na Jičínsku tvořil komponovanou barokní krajinu se dvěma krajinnými osami. Tento návrh stezky je sice delší, ale zajímavější pro návštěvníky, kteří si pomocí něho lépe uvědomí význam a intenzitu krajinné kompozice. Oba návrhy byly konzultovány pomocí expertních rozhovorů s experty v oblasti cestovního ruchu na Jičínsku. Dva z dotazovaných expertů se přiklánějí k Návrhu I, který dle jejich názoru věrohodně kopíruje Valdštejnovu krajinnou kompozici. Další dva oslovení experti by uvítali raději Návrh II, který neobsahuje zastavení v Robousích. Samotná stezka vychází z hodnot území Jičínka dle Územně analytických podkladů Jičín a i když je nepřímá, je v souladu s Územním plánem Jičín, který definuje aktivity spojené s využitím krajiny pro rekreaci, cyklotrasy a pěší trasy.

Práce nejen že ukazuje důležitost postavy Albrechta z Valdštejna pro Jičínský region v minulosti, ale navrhuje jeden ze způsobů, jak lze tohoto odkazu využít v současnosti i budoucnosti. Téma Albrechta z Valdštejna a jeho kulturního odkazu představuje pro tento region potenciál, který lze využít pro rozvoj regionu nejen v oblasti cestovního ruchu. Navržená interaktivní naučná stezka může být realizována za podpory města Jičín a přilehlých vesnic, kterých se týká. Jedním z problémů realizace stezky je její financování.

Pro financování takového projektu je nutné zajistit zdroj spolufinancování mimo rozpočet města Jičín – například z fondů Evropské unie, jako je Regionální operační program NUTS II Severovýchod či Operačního programu Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika. Operační program Přeshraniční spolupráce je jednou ze zajímavých možností financování a zároveň nadnárodní spolupráce, protože na území dnešního Polska se nachází města, která patřila Albrechtu z Valdštejna.

V současné době probíhá diskuse s městem Jičín na možnosti budoucí realizace této naučné stezky. Tato bakalářská práce bude pokračovat dalším studiem a diplomovou prací, kde by mohla být řešena například detailní možnost realizace a financování.

10. Seznam použitých zdrojů

- AUGUSTIN, J. *Velká encyklopedie měst a obcí České republiky*. Sokolov: Arbor, 2001. 992 s. ISBN 80-901534-1-0.
- BAČKOVSKÝ, R. *Bývalá česká šlechta bělohorská i pobělohorská na svých sídlech v Čechách a na Moravě a ve svých znacích, díl 1*. Praha: Jindřich Bačkovský, 1948. 371 s.
- BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2002. 212 s. ISBN 80-246-0384-5.
- ČORNEJOVÁ, I. *Albrecht z Valdštejna a počátky jezuitské koleje v Jičíně*. In *Valdštejnská loggie a komponovaná barokní krajina okolí Jičína*, Sborník referátů z vědecké konference konané ve dnech 6. – 8. března 1997 v Jičíně. Semily, 1997. 208 s.
- Český statistický úřad.[on line]. [Cit.15.1.2011]. Dostupné z URL <http://www.czso.cz>
- DAMBORSKÝ, M. *Prostorový rozvoj*. In WOKOUN, R., MALINOVSKÝ, J., DAMBORSKÝ, M. a kolektiv. *Regionální rozvoj (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: LINDE PRAHA a. s., 2008, 480 s., ISBN 978-80-7201-699-0.
- DANĚČEK, V. [on line] *Tajemství observačního pilíře na zřícenině hradu Veliše*. *Archeologie ve středních Čechách* 13, 2009. [Cit.11.12.2010] Dostupné z URL <http://www.velis.cz>
- FIEDLER, P. *Kostel sv. Jakuba Většího v Jičíně a architekt Giovanni Battista Pieroni*. In *Valdštejnská loggie a komponovaná barokní krajina okolí Jičína*, Sborník referátů z vědecké konference konané ve dnech 6. – 8. března 1997 v Jičíně. Semily, 1997. 208s.
- FRANCEK, J. *Jičín*. Praha- Litomyšl: Paseka, 2004. 72 s. ISBN 80-7185-682-7.
- HALADA, J. *Lexikon české šlechty*. Praha: Akropolis, 1992. 192 s. ISBN 80-901020-3-4.
- HEROUT, J. *Staletí kolem nás, přehled stavebních slohů*. 3. vyd. Praha: Orbis, 1961.
- HEŘMANOVÁ, E., PATOČKA, J. *Lokální a regionální kultura v České republice*. Praha:ASPI, a. s., 2008. 200 s. ISBN 978-80-7357-347-8.

HEŘMANOVÁ, E., PATOČKA, J. *Regionální sociologie, sociologie prostoru a prostředí I.* Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze – Národohospodářská fakulta, 2006. 118 s. ISBN 80 – 245 – 1151-7.

HEŘMANOVÁ, E., PATOČKA, J. *Regionální sociologie, sociologie prostoru a prostředí II.* Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1304-1.

HRDLIČKA, O., KNOB, J., ŠLAJCHRT, V., KREJZLÍK, I. *Jičín a jeho kraj.* ONV Jičín: Edice Českého ráje, 1968. 118s.

HUDEČKOVÁ, H., LOŠŤÁK, M., ŠEVČÍKOVÁ, A. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova.* Praha: Reprografické studio PEF ČZU, 2008. ISBN

JANÁČEK, J. *Valdštejn a jeho doba.* Praha: Nakladatelství Svoboda, 1978. 304 s.

JANÁČEK, J. *Valdštejnova smrt.* Praha: Mladá fronta, 1970. 590 s.

JANDOUREK, J. *Sociologický slovník.* 1. vyd. Praha: Portál, 2001. 288 s. ISBN 80-7178-535-0

KELLER, J. *Úvod do sociologie.* Praha: Sociologické nakladatelství, 2004. 204 s. ISBN 80-86429-39-3.

KLICPOVÁ, B., ULIČNÝ, P. *Jičínsko na plánech z Trauttmansdorfského archivu (1794 – 1840).* Výstavní katalog. Regionální muzeum a galerie v Jičíně: 2010.

KOVÁŘOVÁ, I. *Vévoda Valdštejn v Jičíně unikl smrti.* Jičínský deník. 1. 6. 2010.

LOŠŤÁK, M. [on line] *Elektronický učební text.* [Cit.15.10.2010]. Dostupné z URL <http://moodle.czu.cz>

MAIER, K. *Územní plánování.* In WOKOUN, R., MALINOVSKÝ, J., DAMBORSKÝ, M. a kolektiv. *Regionální rozvoj (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování),* Praha: LINDE PRAHA a. s., 2008. 480 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

MYSLIVEČEK, M. *Velký erbovník – svazek 2.* Praha: Fraus, 2006. 373 s. ISBN 80-7238-521-6.

Národní rozvojový plán České republiky 2007-2013.

Národní strategický referenční rámec ČR 2007 – 2013.

Nové Noviny. Vyd.č. 40/99.1999.

Nové Noviny. Vyd.č. 24/01.2001.

Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007 -2013.

Regionální operační program NUTS II Severovýchod pro období 2007 – 2013. Prováděcí dokument.

Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR.

Strategie regionálního rozvoje ČR 2007-2013.

TITTELBACHOVÁ, Š. *Politika cestovního ruchu*. In WOKOUN, R., MALINOVSKÝ, J., DAMBORSKÝ, M. a kolektiv. *Regionální rozvoj (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*, Praha: LINDE PRAHA a. s., 2008, 480 s., ISBN 978-80-7201-699-0.

Úmluva č. 18. Evropská kulturní úmluva.

Úmluva č. 121. Evropská úmluva o ochraně architektonického dědictví.

Universum, Všeobecná encyklopedie, 1. díl. 1. vyd. Praha: ODEON, 2000. 738 s. ISBN 80-207-106-2.

Územně analytické podklady města Jičín. 2008.

Velký sociologický slovník. Praha: Karolinum, 1996. 749 s. ISBN 80-7184-310-5.

WAGNER, J. *Jičín*. Praha: Odeon, 1979. 224 s.

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu.

Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

ZIEGLER, V. *Hodnota krajiny Českého ráje*. In Valdštejská loggie a komponovaná barokní krajina okolí Jičína, Sborník referátů z vědecké konference konané ve dnech 6. – 8. Března 1997 v Jičíně. Semily, 1997. 208s.

11. Přílohy

Fotografie:

Foto 1. Podhradí, vrch Veliš

Foto 2. Jičín - Nové město, kostel Panny Marie de Sale

Foto 3. Jičín - Nové Město, kostel Panny Marie de Sale, průčelí

Foto 4. Jičín, kostel sv. Ignáce z Loyoly

Foto 5. Jičín - Kostel sv. Ignáce z Loyoly, detail věže

Foto 6. Jičín, Jezuitská kolej s kostelem sv. Ignáce z Loyoly

Foto 7. Jičín, kostel sv. Ignáce Loyoly, pohled ze dvora Jezuitské koleje

Foto 8. Jičín, Valdštejnovo náměstí, kostel sv. Jakuba Většího

Foto 9. Jičín, Valdštejnovo náměstí, zámek a kostel sv. Jakuba Většího

Foto 10. Jičín, Lipová alej

Foto 11. Jičín, Valdštejnská loggie, vrch Zebín

Foto 12. Jičín, vrch Zebín

Foto 13. Jičín, vrch Zebín, kaple sv. Magdalény

Foto 14. Valdice, exteriér kostla sv. Josefa v bývalé Kartouze

Foto 15. Valdice, letecký pohled na bývalou Kartouzu

Foto 16. Jičín – Robousy, kostel Nalezení sv. Kříže

Obrázky:

Obr. 1. Portrét Albrechta z Valdštejna

Obr. 2. Erb Albrechta z Valdštejna

Obr. 3. Návrh informační tabule interaktivní naučné stezky „Po stopách Albrechta z Valdštejna“

Mapy:

Mapa 1. Návrh naučné stezky I.

Mapa 2. Návrh naučné stezky II.

Mapa 3. Návrh II, detail centra města Jičín.

Rozhovory:

Expertní rozhovor 1. Mgr. Marie Faruzelová, vedoucí odboru kultury a cestovního ruchu města Jičín.

Expertní rozhovor 2. Ing. arch. Petr Uličný, řešitel a příjemce grantu "Architektura, urbanismus a krajinotvorba frýdlantského panství Albrechta z Valdštejna (1621-1634)".

Expertní rozhovor 3. Mgr. Alena Stillerová, odbor kultury a cestovního ruchu města Jičín.

Expertní rozhovor 4. Robert Smolík, předseda OS Lodžie, manažer projektu Valdštejnův Jičín.

Laický rozhovor 1. L. S., obyvatelka Jičínského regionu.

Laický rozhovor 2. E. Ž., obyvatelka Jičínského regionu.

Laický rozhovor 3. P. M., obyvatel Jičínského regionu.

Laický rozhovor 4. M. T., obyvatelka Jičínského regionu.

Foto 1. Podhradí, vrch Veliš. (Foto archiv autorky)

Foto 2. Jičín – Nové Město, Kostel Panny Marie de Sale, boční pohled. (Foto archiv autorky)

Foto 3. Jičín - Nové Město, Kostel Panny Marie de Sale, průčelí.
(Foto archiv autorky)

Foto 4. Jičín, Kostel sv. Ignáce z Loyoly. (Foto archiv autorky)

Foto 5. Jičín, kostel sv. Ignáce z Loyoly, detail věže. (Foto archiv autorky)

Foto 6. Jičín, Jezuitská kolej s kostelem sv. Ignáce z Loyoly. (Foto archiv autorky)

Foto 7. Jičín, kostel sv. Ignáce z Loyoly, pohled ze dvora Jezuitské koleje. (Foto archiv autorky)

Foto 8. Jičín, Valdštejnovo náměstí, kostel sv. Jakuba Většího. (Foto archiv autorky)

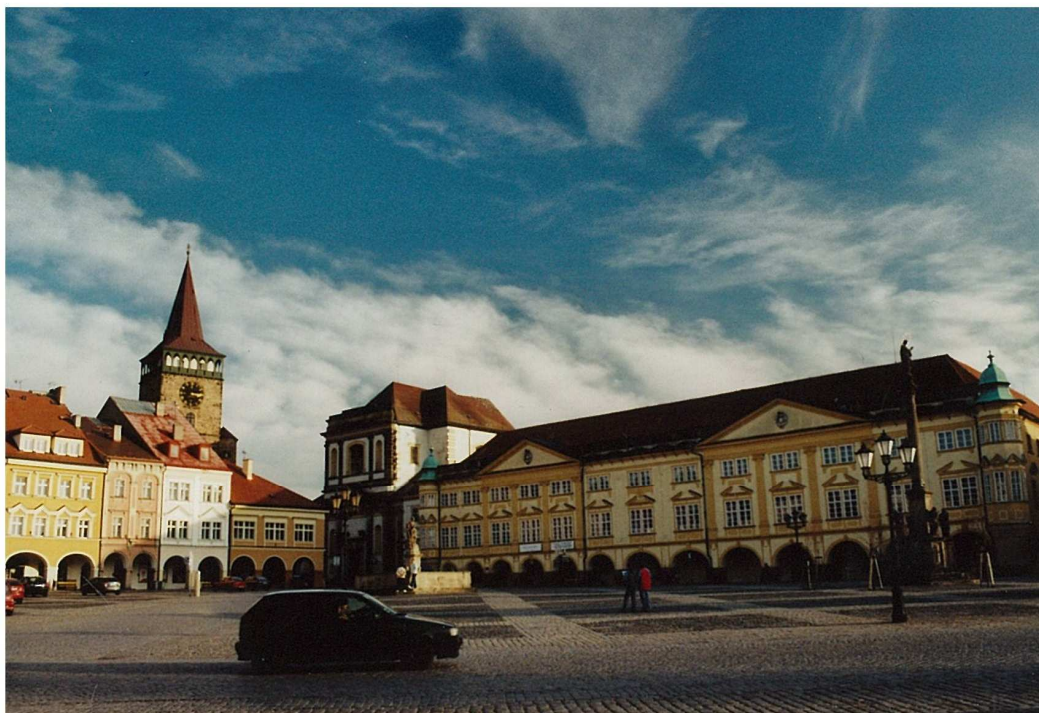

Foto 9. Jičín, Valdštejnovo náměstí se zámekem a kostelem sv. Jakuba Většího. (Foto archiv autorky)

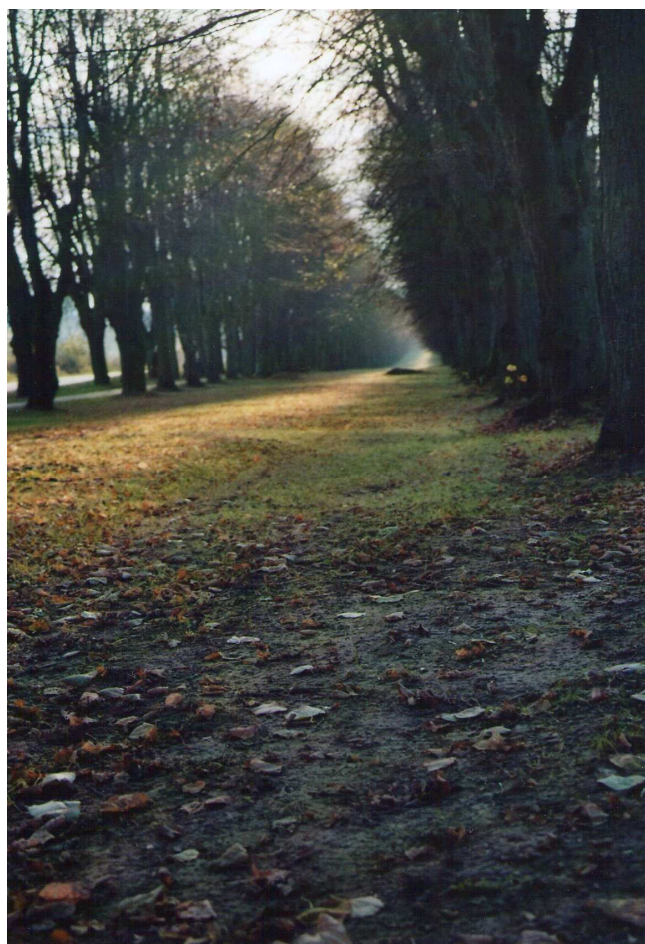

Foto 10. Jičín, Lipová alej. (Foto archiv autorky)

Foto 11. Jičín, Valdštejnská loggie, vrch Zebín. (Foto archiv autorky)

Foto 12. Jičín, vrch Zebín. (Foto archiv autorky)

Foto 13. Jičín, vrch Zebín, kaple sv. Magdalény. (Foto archiv autorky)

Foto 14. Valdice, exteriér kostela sv. Josefa v bývalé Kartouze. (Foto archiv věznice Valdice)

Foto 15. *Valdice, letecký pohled na areál bývalé Kartouzy. (Foto archiv věznice Valdice)*

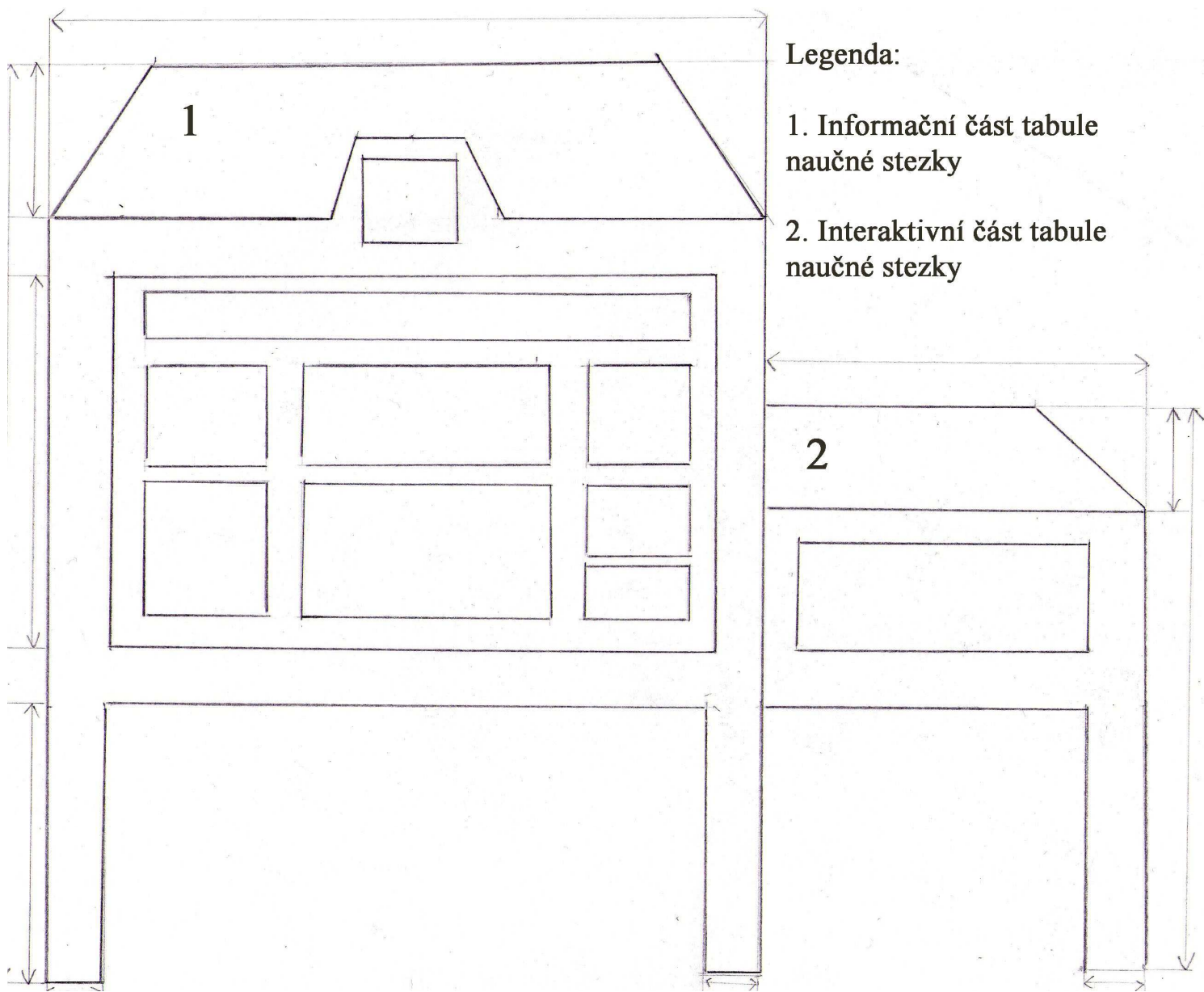
Foto 16. *Jičín – Robousy, kostel Nalezení sv. Kříže. (Foto www.hrady.cz)*

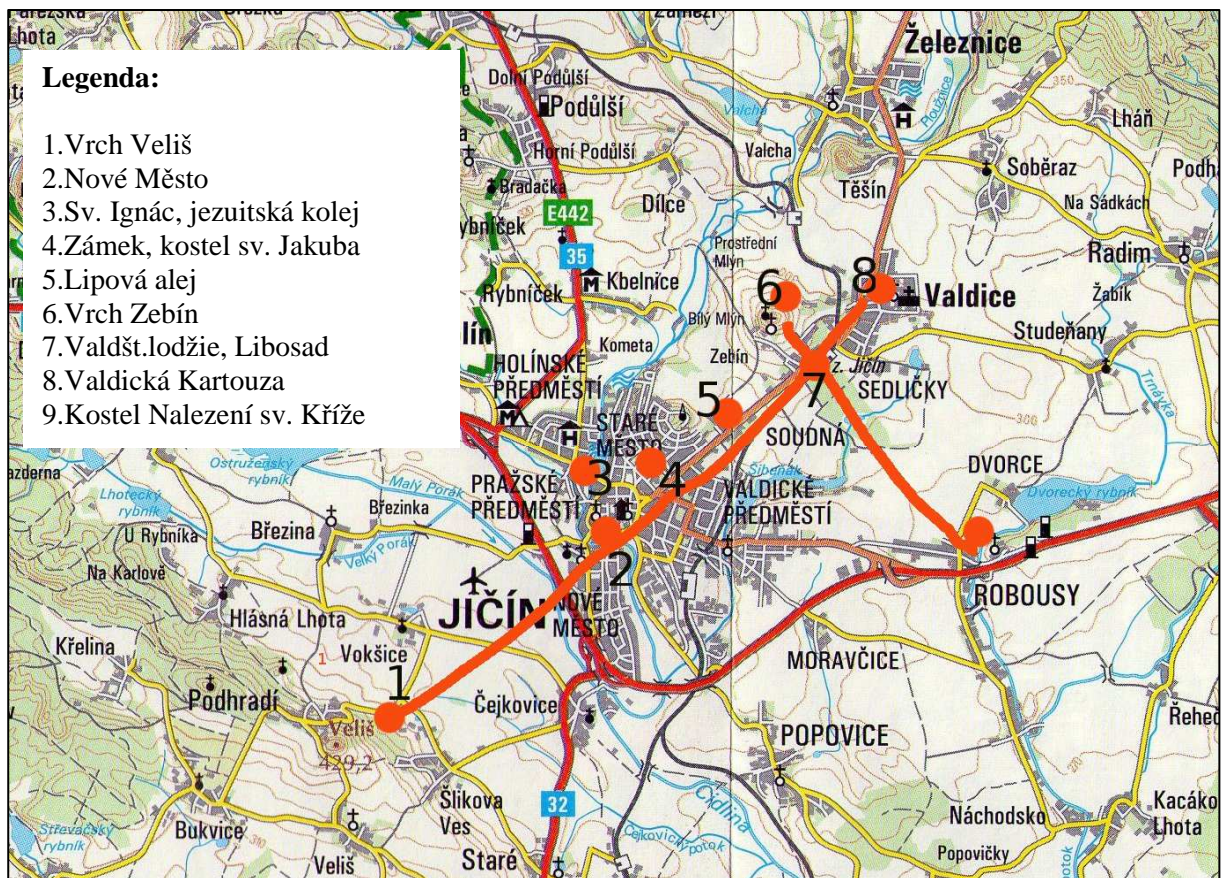
Obr. 1. *Portrét Albrechta z Valdštjna.* (Kresba stránky Senátu ČR www.senat.cz)

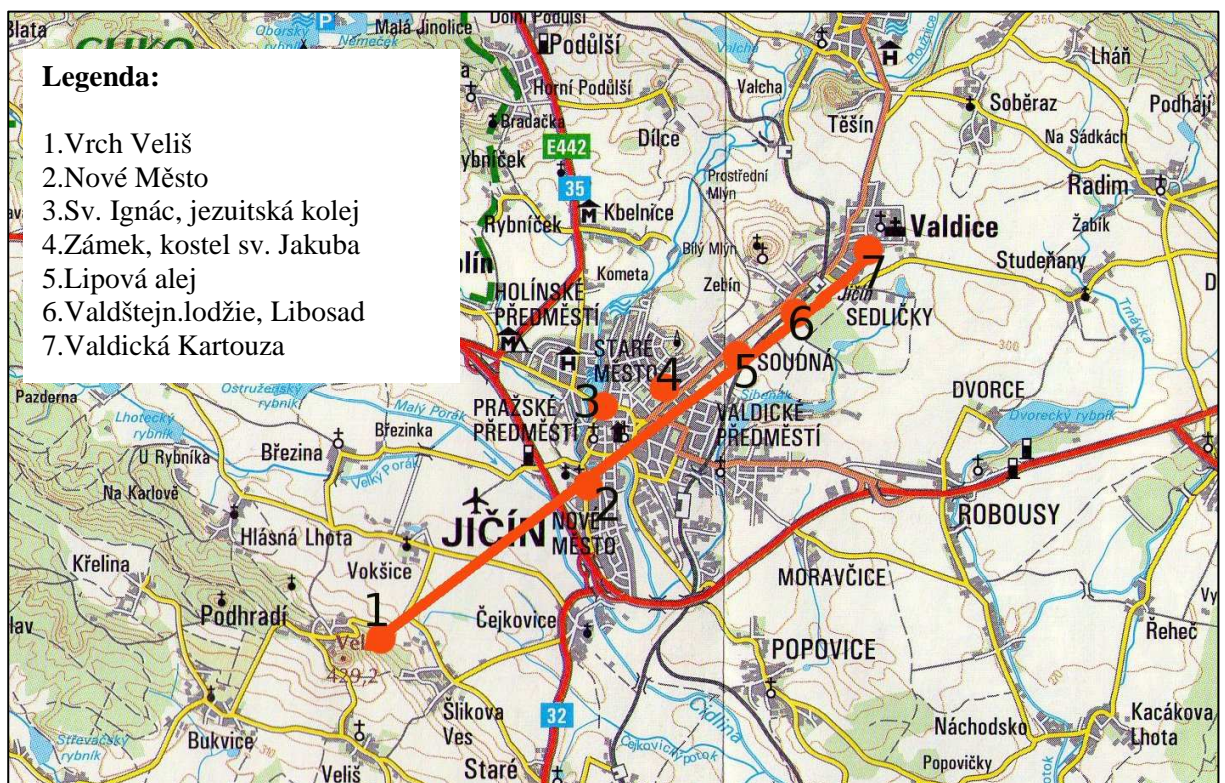
Obr. 2. *Erb Albrechta z Valdštejna.* (Kresba Jiří Louda)

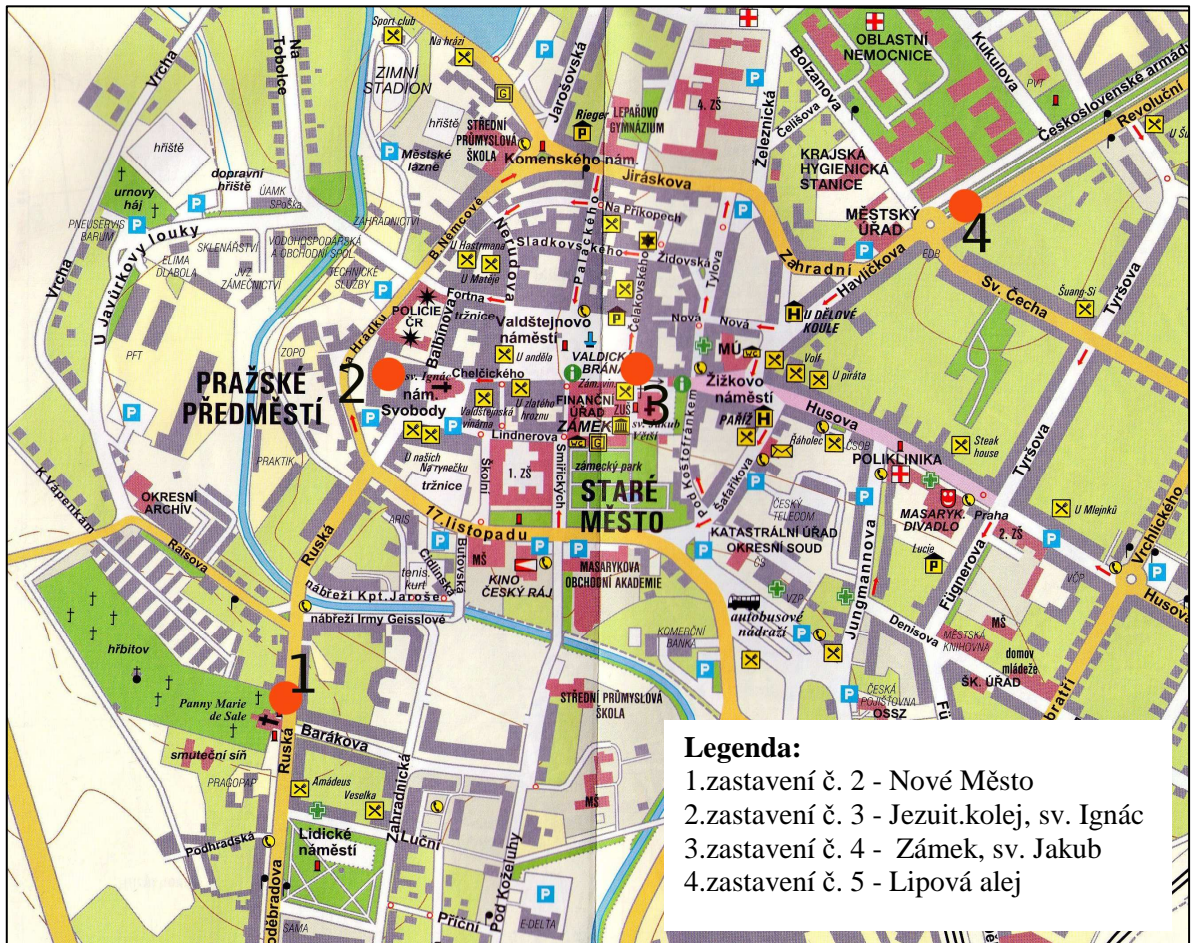
Obr. 3. *Návrh informační tabule interaktivní naučné stezky „Po stopách Albrechta z Valdštejna“.* (Kresba Lucie Hronová)

Mapa 1. Návrh I naučné stezky. (Zdroj vlastní zpracování)

Mapa 2. Návrh II naučné stezky. (Zdroj vlastní zpracování)

Mapa 3. Návrh I, detail centra města Jičín. (Zdroj vlastní zpracování)

Expertní rozhovor 1. Mgr. Marie Faruzelová, vedoucí odboru kultury a cestovního ruchu města Jičín.

1. Proč je podle Vás důležité chránit a předávat kulturní dědictví?

Dědictví obecně je jedinou možností předávání informací z dob minulých, a to ze všech oblastí lidské existence. Kulturní památka nemůže být výjimka, naopak - stopy z minulosti přinášejí poučení, kontinuitu s časy předků, odkazy na fakta. Tzv. duch místa není čarodějnictví, je to staletými ověřovaná realita, která svědčí o tom, že lidská stopa se neuchováva pouze zachycením faktů v tištěné či jiné materiální podobě, ale činy zanechávající stopu v myšlení lidí a jejich přenosem. O genetické výbavě lidí, která má jistě velmi důležitý vliv na přenos pocitů, citů, charakterů apod. mi vůbec nepřísluší se zmiňovat.

2. Jaký vliv a význam měl Albrecht z Valdštejna pro region Jičínsko v historii?

Pokud máte na mysli význam pro současnost, pak odpověď je pokračováním předešlé. Není to jen odkaz v architektuře, včetně té krajinné, je to s největší pravděpodobností také zmíněný duch místa – spirit locco, které Valdštejn jistě velmi silně zanechává. Pochopitelně doba zpravidla vypreparovává to lepší z historie, zvláště, jde – li o celkem dlouhodobou historii (ačkoliv v tomto smyslu je to pojem velmi relativní). Doufáme všichni, že nám zanechal opravdu šťastnou zemi, pověstnou TERRA FELIX, a že život na Jičínsku tomu nasvědčuje.

3. Jaký význam má odkaz Albrechta z Valdštejna pro region Jičínsko dnes? Jak lze tohoto odkazu využít?

Historie se prezentuje poměrně složitěji, než jakákoliv jiná nabídka - nechceme-li sklouznout v pouhou zábavu. Město by institucionálně mělo poskytnout prostor pro vytváření různorodých nabídek (potom už nekontroluje jejich „závažnost“ či chcete-li míru pouhé zábavnosti či na druhé straně intelektuálnosti či duchovnosti). Osobně považuji osobnost Valdštejna za mimořádně důležitou, a proto vznikl projekt Valdštejnův Jičín, který by měl mj. přispět k vytváření názorů na Valdštejna v širším slova smyslu, v našem případě jde o vazbu Valdštejna na cestovní ruch. V žádném případě tak nečiníme pouze prostřednictvím Valdštejnských dnů, které považujeme za tu více zábavnější část, která přitáhne pozornost veřejnosti na téma. Očekáváme však, že dodatečně vybudí pozornost také k „vážnějšímu“ pohledu na Valdštejna.

4. Práce se zabývá dvěma návrhy stezky (viz Mapa 1 a Mapa 2). Pro kterou variantu návrhu byste upřednostnila pro případnou realizaci a proč?

Preferovala bych jednoznačně variantu 1 (Návrh I), je to asi nejbližší, kopírování původní tzv. komponované krajiny. Je logická. Jen bych zvýraznila význam kostela sv. Jakuba, který je středobodem valdštejnské krajinné kompozice, např. stanovením tohoto místa jako výchozího.

5. Jak vidíte realizaci této naučné stezky v praxi, podmínky pro realizaci?

Jistě se jí podaří jednou realizovat a bylo by to přirozené pokračování úsilí o propagaci Valdštejnova působení na Jičínsku. Podmínky jsou samozřejmě zdlouhavé, finančně nákladné, ale to je u všech dobrých aktivit v rámci cestovního ruchu. Tím rozhodně neříkám ne, ale naopak ANO! Z pohledu celého projektu a CR považuji realizaci za nezbytnou a především ne samoučelnou. Dnes existují nabídky finančních zdrojů pro tento účel, zcela jistě budou řešeny.

6. Jak by podle Vás změnila tato naučná stezka cestovní ruch v regionu?

Doplnila by především informativní i emoční obsah projektu Valdštejnova. Obecně jsou populární cyklostezky kombinované s pěší turistikou. Tato trasa by unesla oboje bez toho, že bychom se museli obávat přílišné „civilizační zátěže“. Zcela jistě by ovlivnila zásadně nabídku Jičína a tím i její návštěvnost. Je to klišé, ale domnívám se, že v tomto případě skutečně jde o pravdivé prohlášení. Téma Valdštejn v CR má opravdu mnoho odboček a pojednávat o něm je poměrně obtížné. Samostatnou kapitolou je např. turistický produkt Po stopách Albrechta z Valdštejna. Krásná myšlenka, propagační materiál získal hlavní cenu na veletrhu GO v Brně, ale v praxi trochu „zapomenutý“ produkt.

7. Jak by podle Vás na stezku reagovali občané Jičína? Jaký je názor veřejnosti na postavu Albrechta z Valdštejna?

Reakce na stezku – viz výše, Poněvadž by se však muselo jednat s územně příslušnými obcemi, může se stát, že ne všechny budou nadšené z přísunu turistů. V praxi skutečně existuje postoj: proč nám tady jezdí – chodí, když dělají akorát nepořádek. Při budování takové stezky je nutno brát v potaz také zajištění alespoň toho nejzákladnějšího servisu např. v občerstvení apod. Ideální je zainteresovanost jednotlivých míst, kterými stezky procházejí...

Jak vidí občané Albrechta z Valdštejna? Jedním z cílů projektu Valdštejnův Jičín je také osvěta v řadách obyvatel. Setkala jsem se osobně s názorem, propagujete-li Valdštejna, je to, jako byste propagovala Hitlera. Nejde o to Valdštejna glorifikovat na osobu pouze pozitivního dopadu. Jde o to vyzvednout jeho význam pro Jičín a zařadit ho do kontextu dějin minimálně evropských. V rámci našeho činění samozřejmě jde o podíl práce v tom nejzákladnějším stupni v tomto velmi rozsáhlém úkolu.

8. Řekněte, prosím, co Vás napadne k tématu cestovního ruchu a Valdštejna a co nebylo předmětem otázek.

Téma je velmi široké, ale také velmi nosné. Ale těžké. Především, pokud se nechceme dopustit pouze turisticky atraktivních, někdy až podbíživých a pouze zábavně pojatých nabídek. Proto také cesta k cíli je zdlouhavá, možná však potřebná k tomu, aby byl výsledek hodný Valdštejna.

9. Jaké jsou možnosti financování realizace naučné stezky?

Vzhledem k náročnosti akce by bylo financování nutno krýt prostředky z evropských fondů, uvažujeme - li i o cyklostezce. Garantem, tzn. i podílníkem finančním, by bylo město Jičín s participací okolních obcí. Tam ovšem s největší pravděpodobností nepůjde o podílnictví finanční, šlo by o spolupráci na bázi "spoluprovádění" stezky, tzn. např. zajištění různé formy servisu pro návštěvníky (v největší míře např. občerstvení).

Expertní rozhovor 2. Ing. arch. Petr Uličný, řešitel a příjemce grantu "Architektura, urbanismus a krajina tvorba frýdlantského panství Albrechta z Valdštejna (1621-1634)"

1. Proč je podle Vás důležité chránit a předávat kulturní dědictví?

Má to určitě ne jeden, ale více důvodů, a v případě Valdštejna ještě o několik více. Vedle obecného smyslu jako dokladu o určitém období našich dějin, je přítomnost kulturního dědictví, v tomto případě stavebních, písemných, obrazových památek, také dokladem o určité neobyčejnosti, kvalitě, kterou dnes již nelze opakovat. Důvodem návštěvy památkových center je tak spíše právě rozmanitost a krása kompozic a detailů architektury, na které dnešní architekti vědomě rezignovali, a vzhledem k často agresivní povaze současných architektonických návrhů a investorských záměrů je tedy nutné tato centra chránit. V případě Valdštejna přibývá ještě jeden zajímavý aspekt, totiž že i kulturní dědictví a dějiny samotné se mohou měnit. Tedy to, co nebylo před x lety obecně považované za nikterak pozoruhodnou, či spíše naopak zavrženíhodnou etapu českých dějin a umění, se dnes naopak postupně dostává při nejmenším do jiného světla. Ukazuje se, že ve svých dějinách hledáme své hrdiny a oblíbený malířský nebo architektonický sloh, se kterým se více ztotožňujeme než s tím, co nabízí současnost. Náš zcela kladný hrdina je tedy bezesporu Karel IV., otec národa, zatímco Albrecht z Valdštejna, „otec Jičína“, patří na opačnou stupnici. Ale kdybychom chtěli, nalezneme ne jeden moment, kdy se nám bude náš kladný hrdina jevit náhle v dost negativním světle a naopak nalezneme řadu dokladů, kdy budeme žasnout nad schopnostmi a činy hrdinů „negativních“. I pro tento relativní pohled je tedy potřeba kulturní dědictví zachovat, aby mohlo být znovu a znovu studováno a interpretováno.

2. Jaký vliv a význam měl Albrecht z Valdštejna pro region Jičínsko v historii?

Obávám se, že tak zásadní, že jej nelze ani vylíčit v krátké odpovědi. Stručně tedy: Na krátkou dobu v čele města stanul člověk s obrovitým rozhledem a vůlí, který se rozhodl z malého města učinit velkoměsto a centrum svého nově založeného frýdlantského vévodství.

3. Jaký význam má odkaz Albrechta z Valdštejna pro region Jičínsko dnes a jak lze tohoto odkazu využít?

Záleží na tom, jak jej budeme číst. Pokud jej budeme prezentovat ve všech jeho aspektech, hledat způsob, jak památky po něm obnovovat, zachovávat a případně i dokončovat, můžeme se tak k jeho dědictví sami připojit svoji vlastní aktivitou, která zase pomůže inspirovat další a napomůže uvědomění si cennosti celého potenciálu, který skutečně nezná hranic, stejně jako neznala hranic jím vybudovaná říše.

4. Práce se zabývá dvěma návrhy stezky (viz Mapa 1 a Mapa 2). Kterou variantu návrhu byste upřednostnil(a) pro případnou realizaci a proč?

Moc nerozumím, proč jsou do stezky zahrnuty Robousy, tak proto mě přijde lepší druhý návrh (Návrh II). V obou ale chybí kostel sv. Jakuba, ten by tam měl být. Pak by bylo možná dobré uvažovat o propojení s dalšími nevaldštejnskými stavbami, jako synagogou, bývalým čeřovským zámečkem, a dalšími krajinnými útvary, tedy hlavně vrchem

Zebínem. Konečně Valdštejnova architektura je zakomponovaná do místní krajiny, proto by se tam měla objevit i samotná krajina. Určitě by bylo také vhodné stezku rozšířit o směr zahrada Libosadu-Obora-židovský hřbitov-Šibeňák, což může být zpáteční cesta do Jičína.

5. Jak vidíte realizaci této naučné stezky v praxi, podmínky pro realizaci?

Nevím, jestli jsem schopen tuto otázku zodpovědět, je to spíš dotaz pro město Jičín, který by byl zřejmě jejím zřizovatelem.

6. Jak by podle Vás změnila tato naučná stezka cestovní ruch v regionu?

Na případné změně cestovního ruchu bude záležet, jakým způsobem bude stezka realizovaná. Pokud bude kromě vyznačení provázena velmi podrobnými informacemi o jednotlivých Valdštejnských stavbách, doprovázené dobovou a současnou obrazovou dokumentací a rekonstrukcí (řada staveb nebyla dokončena nebo byla zničena), pak bude jistě zajímavé ji projít a nahradí tak dokonce nedostatečnou muzeální expozici (asi by tedy měla muzeu určitým způsobem asistovat, a nechat jičínské muzeum spolupracovat na konceptech panelů). Pokud by navíc byly zřízeny i nové komunikace, zejména z města na Veliš (viz bod 7), jeho atraktivita se ještě navýší. Neméně důležité bude ale zachování jednotlivých zastávek v kvalitním stavu, tedy otázka jejich provedení a obnova, protože zdevastované informační cedule jsou mnohdy horší vizitkou než žádné cedule. Pokud by byly tyto informace provedeny takto náročným způsobem, je pak také potřeba počítat s jejich případnou aktualizací, protože názory na jednotlivé stavby se během intenzivních průzkumů posledních let mění.

7. Jak by podle Vás na stezku reagovali občané Jičínska? Jaký je názor veřejnosti na postavu Albrechta z Valdštejna?

Samotní Jičínáci budou stezku sotva vnímat jako něco navíc, protože povede v dnešních komunikacích, ale určitě by ocenili, že existuje a že bude prospěšná turistům. Většího ocenění u nich určitě dosáhnete tím, kdyby se provedlo přímější spojení města s Velišem, které dnes blokuje rychlostní komunikace, tzn. vybudování nové cesty, vycházející cca z Lidického náměstí a jdoucí (tunelem) přes silnici přímo k Veliši. Pro zpřítomnění Valdštejnovy ideje by bylo jistě zajímavé, kdyby alespoň část této nové stezky běžela v linii dané lipovou alejí a na stezce by tato skutečnost byla také oznámena. Na druhou stranu pohodlnější přístup k Veliši budu znamenat jeho častější návštěvu a tím i větší riziko spojené s nezajištěním okrajů srázů kolem celého vrcholu kopce. Regenerace vrchu Veliš ale při současném konzervativním názoru památkářů a ochránců přírody společně s majetkoprávními obtížemi sotva může někdy vést k pozitivnímu řešení.

8. Řekněte, prosím, co Vás napadne k tématu cestovního ruchu a Valdštejna, co nebylo předmětem otázek.

Není tajemstvím, že Jičín nepatří mezi intenzivně navštěvované turistické lokality. Tomu také odpovídá nízká kvalita ubytovacích služeb. Zejména to ale vypovídá o nedostatku konceptu, který by současné dědictví, ležící zejména v atraktivitě osoby Albrechta z Valdštejna, bylo využíváno. Vzhledem k tomu, že většina jeho klíčových staveb je dnes v rukou města Jičína, lze nedostatek tohoto konceptu vztáhnout právě na tento orgán. Vždyť není náhoda, že nedávno skvěle obnovená barokní synagoga není v jeho vlastnictví a že na její obnovu město Jičín také prakticky téměř nepřispělo. Tristní stav areálu

Jezuitské koleje v samotném centru města, který již 20 let čeká na obnovu a využití, je toho příkladem. Stejně jako ve stejném stavu se nalézající areál Libosadu, který navíc bude nyní zřejmě opět uzavřen veřejnosti. Pokud tedy vezmeme potenciál, který se ve městě Jičín v tomto smyslu nalézá, a sledujeme jeho využitelnost, nalézá se někde hluboce v mínusu. Přitom nejen samotné Valdštejnské památky, ale skutečnost, že byly realizovány v krajině, je naprosto výjimečný podklad k navázání na tento krajinný aspekt a jeho další rozvíjení. V tomto ohledu je rovněž zcela výjimečné, že se tento Valdštejnský areál nalézá na hranici Českého ráje a je tak proto nanejvýš s podivem, že tyto dvě enklávy nebyly ještě propojeny. Propagace Valdštejnské architektonické krajiny v centrech Českého Ráje (a naopak) a jejich fyzické propojení stezkami by cestovnímu ruchu v Jičíně samozřejmě prospělo.

Pokud bychom ale chtěli zkoušet na cestovní ruch hledět Valdštejnovými očima, nezbylo by nám propagovat Jičín ve všech jeho městech, zámcích, hradech, klášterech a oborách, ať už v jeho frýdlantském vévodství, tak i v jeho bývalém vévodství zaháňském, meklenburském a hlohovském. A neměli bychom při tom samozřejmě ani zapomenout na Prahu a skvostný Valdštejnův palác na Malé Straně, kde se o Jičínu nedozvíte rovněž nic.

9. Jaké jsou možnosti financování realizace naučné stezky?

Bohužel, ohledně financování Vám nepomůžu. V této otázce se budete muset obrátit na někoho jiného.

Expertní rozhovor 3. Mgr. Alena Stillerová, odbor kultury a cestovního ruchu města Jičína

1. Proč je podle Vás důležité chránit a předávat kulturní dědictví?

Předávání kulturního dědictví je důležité z hlediska akulturace a socializace člověka. Každý z nás by měl znát historii své země, aby si mohl utvořit ucelený přehled vývoje lidstva a vědecko-technického pokroku.

2. Jaký vliv a význam měl Albrecht z Valdštejna pro region Jičínsko v historii?

Nejvýraznější přeměna z původně dřevěného ve výstavné kamenné město proběhla v době, kdy se město stalo majetkem ctižádostivého vojevůdce a politika na počátku 17. století Albrechta Václava Eusebia z Valdštejna. Umístěním úřadů, manufaktur a škol z něj učinil rezidenční sídlo a hospodářské centrum svého frýdlantského vévodství a přirozeně se snažil, aby celé jeho území bylo uchráněno válečných hrůz. Odtud také pochází název Terra felix, neboli Štastná země.

Valdštejnovy ambiciózní plány nebyly díky jeho násilné smrti v roce 1634 kompletně dokončeny. Přesto se město dodnes pyšní realizovanou koncepcí a objekty postavenými dle italských architektů. Město je rovněž součástí vzácné evropsky ojedinělé barokní krajinné kompozice, což dodnes rozhodujícím způsobem určuje jeho charakter.

3. Jaký význam má odkaz Albrechta z Valdštejna pro region Jičínsko dnes a jak lze tohoto odkazu využít?

Odkaz Albrechta z Valdštejna představuje velký potenciál (Valdštejnova lodžie, lipová alej, Kostely Sv. Jakuba a Sv. Ignáce, Jezuitská kolej atd.) Využít zejména v cestovním ruchu.

4. Práce se zabývá dvěma návrhy stezky (viz mapa 1 a mapa 2). Kterou variantu návrhu byste upřednostnil(a) pro případnou realizaci a proč?

Spíš bych byla pro první variantu (Návrh I), protože kopíruje osu barokní komponované krajiny.

5. Jak vidíte realizaci této naučné stezky v praxi, podmínky pro realizaci?

Vytvoření informačního značení a k tomu propagační materiál ve formě letáku. Pokud bude dobře napsaný projekt a právě bude nějaká výzva, kam by se dal zařadit, tak si myslím, že realizace je reálná. Navrhla by se trasa, zdůvodnilo proč právě tato trasa, vytvořil by se propagační materiál a značení.

6. Jak by podle Vás změnila tato naučná stezka cestovní ruch v regionu?

To lze těžko odhadnout dopředu. Určitě je navštěvována Valdštejnská lodžie, Kartouza je k vidění pouze z vnějšku, starší nemusí vylézt na vrch Zebín nebo Veliš. Valdštejnova tematika se těší stále větší obliby. Sdružení Český ráj vytvořilo v rámci projektu motivační hru „Po stopách Albrechta z Valdštejna“. Jsou v ní zapojeny všechny subjekty, které mají co do činění s Albrechtem z Valdštejna. Ale upřímně řečeno o tuto hru není moc velký zájem.

Spíš si myslím, že každý bude individuálně navštěvovat, jednotlivá místa v rámci stezky. Je to všechno individuální od turistu k turistovi.

7. Jak by podle Vás na stezku reagovali občané Jičínska? Jaký je názor veřejnosti na postavu Albrechta z Valdštejna?

Už jsem odpověděla, o téma Albrecht z Valdštejn je na veletrzích zájem. Určitě by to bylo to bylo vhodné, využít odkaz Albrecht z Valdštejna a vytvořit tuto stezku. Na to by Vám nejlépe odpověděla děvčata z Městského informačního centra, protože tam se lidé ptají a ony mají největší přehled, o co je zájem.

8. Řekněte, prosím, co Vás napadne k tématu cestovního ruchu a Valdštejna a co nebylo předmětem otázek.

Teď připravujeme v rámci Sdružení Český ráj web. Týkající se Valdštejna..

Je vytvořena také studie pro expozici v lodžii - navrhuje dokončení expozice o další exponáty v oktogonální místnosti. U příležitosti Valdštejnských slavností v r. 2010 byla otevřena první část expozice o Valdštejnské krajinné kompozici. V prostřední místnosti lodžie byl nainstalován výběr z fotografického cyklu Martina Vosáhla. Dále balkón do oválné místnosti, aby si návštěvník mohl bezpečně představit zamýšlené oválné schodiště.

Tematicky je výstava rozdělena do 4 celků:

- A. Komponovaná krajina Jičina
- B. Lodžie jako nedostavěný otazník
- C. Planety a hvězdy jako součást Libosadu
- D. Valdštejn, Kepler, Pieroni, hledání vesmírné harmonie

9. Jaké jsou možnosti financování realizace naučné stezky?

Určitě se nabízejí evropské fondy, granty Královéhradeckého kraje, rozpočet města. Záleží na výši rozpočtu, jak velkou investici by si vybudování Valdštejnovy naučné stezky vyžádalo.

Expertní rozhovor 4. Robert Smolík, předseda OS Lodžie, manažer projektu Valdštejnův Jičín

1. Proč je podle Vás důležité chránit a předávat kulturní dědictví?

Je jasné, že kulturní dědictví vytváří jakousi paměť společnosti, a tím i integritu této společnosti, bez společně prožívané paměti pak přestává dané společenství existovat a to na všech úrovních od rodiny po stát.

2. Jaký vliv a význam měl Albrecht z Valdštejna pro region Jičínsko v historii?

Velice významný, ale po velmi krátkou dobu. Podle mě to z celkového pohledu byla pouze malá epizoda, která narušila jinak venkovský, maloměstský charakter regionu a přivedla sem nakrátko velké dějiny.

3. Jaký význam má odkaz Albrechta z Valdštejna pro region Jičínsko dnes a jak lze tohoto odkazu využít?

Význam má minimální, ale potenciál velký, bohužel ho nechceme, nebo neumíme využít. K tématu jak ho využít přikládám svoji práci Jičín Valdštejnovo město.

4. Práce se zabývá dvěma návrhy stezky (viz Mapa 1 a Mapa 2). Kterou variantu návrhu byste upřednostnil(a) pro případnou realizaci, a proč?

Na základě těchto skic nejsem schopný vybírat, ale asi spíše bych se přiklonil k té, kde nejsou Robousy, tedy mapa č. 2 (Návrh II).

5. Jak vidíte možnost a podmínky pro realizaci této naučné stezky v praxi?

Podmínkami pro realizaci stezky je určitě diskuze se skupinou pro Valdštejnův Jičín a také podpora od Rady města Jičín.

6. Jak by podle Vás změnila tato naučná stezka cestovní ruch v regionu?

Samotná stezka, bez navazujících programů a produktů podle mě nijak.

7. Jak by podle Vás na stezku reagovali občané Jičínska? Jaký je názor veřejnosti na postavu Albrechta z Valdštejna?

Většina by ji podle mě ignorovala - naučná stezka je pro mě produkt převážně pro turisty. Vnímání Albrechta z Valdštejna se velmi liší podle stupně poznání. Od velmi fundovaných odborníků až po naprosté ignoranty. K druhé variantě se blíží většina společnosti.

8. Řekněte, prosím, co Vás napadne k tématu cestovního ruchu a Valdštejna a co nebylo předmětem otázek.

Myslím, že vše bylo řečeno.

9. Jaké jsou možnosti financování realizace naučné stezky?

Důležité je získání prostředku mimo rozpočet města Jičín.

Laický rozhovor 1. L. S., obyvatel Jičínského regionu

1. Jak zasáhl Albrecht z Valdštejna podle Vás do českých dějin? Co pro Vás znamená jeho postava?

Myslím, že se v českých dějinách nacházely postavy větších rozměrů, než byl Albrecht z Valdštejna, ale i tak si myslím, že byl pro naši historii důležitý. Jeho postavu mám spjatou s naším městem Jičínem, o jehož rozkvět se ve své době snažil.

2. Jaká je historická spojitost Albrechta z Valdštejna a regionu Jičínsko?

Viz předchozí otázka. Chtěl z Jičína vybudovat centrum svého vévodství.

3. Dokážete vyjmenovat alespoň 2 stavby v regionu Jičínsko, které nechal Albrecht z Valdštejna vybudovat?

Kostel sv. Jakuba, Valdštejnská lodžie.

4. Pokud by se na Jičínsku realizovala naučná stezka po tzv. barokně komponované krajině (mezi Veliší a Valdicemi), kterou Albrecht z Valdštejna budoval, jaký by byl Váš názor na ni?

Určitě bych byla „pro“ při realizaci takové stezky. Každá propagace Jičínska je správná a přitáhne zájem turistů. Jičín i jeho okolí jsou atraktivní místa a každá věc, která je jen pozvedne, má smysl. Dílo, které zanechal Valdštejn má smysl ukázat veřejnosti a stezka je pro to určitě vhodná.

Laický rozhovor 2. E. Ž. , obyvatelka Jičínského regionu

1. Jak zasáhl Albrecht z Valdštejna podle Vás do českých dějin? Co pro Vás znamená jeho postava?

Byl velitelem císařských vojsk za třicetileté války, účastnil se Stavovského povstání, určitě byl velmi ambiciózní, a čemu se mu zachtělo, toho dosáhl

2. Jaká je historická spojitost Albrechta z Valdštejna a regionu Jičínsko?

Jičín obdržel darem, usídluje se zde po bitvě na Bílé hoře, začal zde budovat.

3. Dokážete vyjmenovat alespoň 2 stavby v regionu Jičínsko, které nechal Albrecht z Valdštejna vybudovat?

Kostel sv. Jakuba v Jičíně, klášter Kartuziánů ve Valdicích, Valdštejnská lodžie, jezuitský komplex v Jičíně.

4. Pokud by se na Jičínsku realizovala naučná stezka po tzv. barokně komponované krajině (mezi Veliší a Valdicemi), kterou Albrecht z Valdštejna budoval, jaký by byl Váš názor na ni?

Myslím si, že by to nebyl špatný nápad, stojí za to si touto trasou projít, člověk se při této procházce alespoň něco dozví a pokochá se pěknou krajinou.

Laický rozhovor 3. P. M., obyvatel Jičínského regionu

1. Jak zasáhl Albrecht z Valdštejna podle Vás do českých dějin? Co pro Vás znamená jeho postava?

Vojevůdce císařské armády. V Praze nechal vybudovat Valdštejnský palác. Zanechal v dějinách Čech velkou stopu se svými ambicemi stát se českým králem.

2. Jaká je historická spojitost Albrechta z Valdštejna a regionu Jičínsko?

Nějaký čas před smrtí zde měl letní residenci a snažil se Jičín pozvednout hospodářsky a kulturně. Snažil se tu vytvořit tzv. Terra felix – šťastná země, jak Jičínsku sám říkal.

3. Dokážete vyjmenovat alespoň 2 stavby v regionu Jičínsko, které nechal Albrecht z Valdštejna vybudovat?

Lipová alej v Jičíně, Jičínský zámek, Valdštejnská lodžie.

4. Pokud by se na Jičínsku realizovala naučná stezka po tzv. barokně komponované krajině (mezi Veliší a Valdicemi), kterou Albrecht z Valdštejna budoval, jaký by byl Váš názor na ni?

Naučná stezka je obecně potřebná věc, která pokud dokáže správně zaujmout, má tu moc lidi zábavným způsobem naučit o prostředí, v němž žijeme. I v Jičíně se najdou lidé, kteří sice vědí, že Albrecht z Valdštejna má s naším městem nějakou spojitost, ale tím jejich znalost končí. A přitom toto téma je velmi obsáhlé a zajímavé nejen pro turisty, ale i pro obyvatele Jičínska.

Laický rozhovor 4. M. T., obyvatel Jičínského regionu

1. Jak zasáhl Albrecht z Valdštejna podle Vás do českých dějin? Co pro Vás znamená jeho postava?

Albrecht z Valdštejna je nepochybně velká postava našich dějin, ale myslím si že nepříliš známá a málo propagována. To je asi způsobeno tím, že na něj většina veřejnosti hledí jako na toho „zlého“. Já v něm vidím část dějin Jičína.

2. Jaká je historická spojitost Albrechta z Valdštejna a regionu Jičínsko?

Žil tady, i když ne tak často. Nechal tu vybudovat stavby, které měli z Jičína udělat centrum dění. Chtěl tu mít universitu, biskupství a hospodářsky dokonalé město.

3. Dokážete vyjmenovat alespoň 2 stavby v regionu Jičínsko, které nechal Albrecht z Valdštejna vybudovat?

Jezuitská kolej, Jičínský zámek.

4. Pokud by se na Jičínsku realizovala naučná stezka po tzv. barokně komponované krajině (mezi Veliší a Valdicemi), kterou Albrecht z Valdštejna budoval, jaký by byl Váš názor na ni?

Pokud chceme naše město prezentovat s jeho dějinami, určitě mezi ně nesmíme zapomínat připočítat Valdštejna. Stezka je zajímavý nápad a určitě by přiblížila význam Valdštejna pro lokalitu Jičína i okolí i turistům a návštěvníkům. Ne každý se dostane do infocentra, kde se něco o Valdštejnovi dozví z letáčků.